

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București
 G. PLASTARA Prof. la Facultatea de Drept din București
 GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel din București
 V. ANGELOVICI Dr. în Drept din Paris
 ALEX. CERBAN Prof. la Facultatea de Drept din București
 ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris
 Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticii Judiciare

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 200 lei
 „ Magistrati și Avocați . . . 120 „
 6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

— TELEFON 13/29 —

Numărul viitor al „Curierului Judiciar” va apare cu data de Duminică 19 Septembrie cor.

Rugăm pe abonații cari și-au schimbat adresa să ne comunice prin o carte poștală nona d-lor adresă spre a primi regulat ziarul.

SUMAR

— Sindicalizarea funcționarilor publici — Reflecții asupra articolului d-lui Decan Dem. I. Dobrescu;

— Evreii și legea repausului Duminical, de d. avocat Const. Oprescu;

JURISPRUDENȚĂ:

Trib. Roman: *Leizer Velt cu D. Papageorghiu*. (Contestație. — Act scris. — Ce se urmează prin „act scris”. — Abrogarea disp. art. 907 și 908 c. com. — Daune. — Art. 613, 618, 428, 429, 399 — 405 pr. civ.);

Trib. Gorj s. II: *G. Brăte cu David Ungureanu*. (Lucru mobil. — Revendicare. — Condițiuni. — Art. 1909 al. 2 c. civ. — Abuz de forță. — Asimilarea cu pierderea lucrului de către proprietar. — Rechizițiune neregulată. — Dreptul la acțiunea în revendicare, cu o Notă, de d. avocat Alex. Velescu;

Trib. Comercial Ilfov s. I: *Lascăr L. Catargi cu Banca L. Bercoșit*. (Contractul de compt-curent. — Buna credință. — Maxima *rebus sic stantibus*. — Art. 370—378 c. com. — Art. 970 c. civil). cu o Notă, de d. avocat Al. Em. Lăzărescu.

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

— *Apel II*: Decretul-lege 1420/920. — Simpla incunoștiințare făcută proprietarului că nu înțelege să se mute din imobil, poate înlocui contestația cerută art. 4 din Decretul-lege?

— *Apel III*: Decretul-lege 1420/920. — Declarație de renunțare. Transație. — Neasimilarea ei cu o declarație de renunțare. — Art. 4 din Decretul-lege 1420/920.

— *Apel IV*: Decretul-lege 1498/919. — Clauză de renunțare. — Denunțare. — Inoperare.

— *Casație I*: 1. Apel — Cerere nouă. — Inadmisibilitate. — Motive inadmisibilității. — Dacă sunt de ordine publică. — Soluție negativă. Consecințe. — Art. 327 pr. c. — 2. Codul de procedură civilă rus. — Martori. — Modul cum trebuiesc audiați. — Audiere fără depunere jurământului. — Acoperirea nulității. — 3. Decretul-lege No. 1420/917. — Aplicabilitate cu privire la hotărâri cari nu sunt definitive. — Art. 4.

— *Casație II*: 1. Plăsmuire de bilete de bancă. — Condițiuni pentru existența infracțiunii. — Art. 117 c. pen. — 2. Contravențiuni comise în București. — Competința primarului Capitalei de a sesiza justiția cu judecarea acestor contravențiuni. — 3. Chirigii. — Sustragere din marfa încredințată spre transportare. — Calificarea acestei infracțiuni. — Art. 322 și 309 al. 4 c. penal.

— *Casație III*: 1. Lucrător mobilizat. — Dreptul la ajutor chiar când era plătit cu bucată. — 2. Funcționar aparținând Ministerului de domenii. — Destituire. — Formalitățile cerute. — 3. Legea timbrului. — Legate particulare. — Taxe successorale. — Deciziunea minist. de finanțe. — Cui poate fi comunicată pentru taxele successorale datorite de legatarii particulari? — Art. 73, al. II din lege. — 4. Recurs în contencios. — Act de autoritate militară față de militar. — Inadmisibilitatea recursului în contencios. — Art. 5 III literile f și g legea luatei Curți.

Iubite Domnule Schina,

Îți inapoez articolul d-lui Xenii, cu rugăciunea de a-l publica întocmai. Conform programului revistei noastre, noi trebuie să primim toate părerile și nu numai cele violente, dar chiar cele jignitoare. Poate pentru acestea din urmă ar putea fi discuție în cazul când ele ar fi jignitoare pentru alții; trebuie să le primim însă neapărat atunci când ele sunt jignitoare numai pentru noi. În ceea ce mă privește pe mine, eu cred pe d-l Xenii capabil să-și regrete stilul, și pentru suletul meu aceasta este singura și suficiența mea răsbunare. Repet chiar că am făcut ceva mai mult: i-am subliniat toate expresiunile jignitoare.

Dacă vezi pe d-l Xenii, te rog să-i prezinți scuze că s'a întârziat cu publicarea articolului său și să-i transmiți salutărele mele.

Devotatul d-tale

DEM. I. DOBRESCU

Avocat

Sindicalizarea funcționarilor publici

Reflecții asupra articolului d-lui Decan Dem. I. Dobrescu

Recenta pornire spre sindicalizare a funcționarilor publici a dat prilej d-lui Decan Dem. I. Dobrescu să pună pana sa sburdalnică la o curagioasă încercare.

Cine a citit articolul d-sale, publicat în Curierul Judiciar din 25 Iulie 1920, n'a putut să nu fie impresionat, de violența cu totul neobișnuită a expresiunilor ce erau chemate să îmbrace o gândire și mai violentă încă.

Onoratul meu coleg de Barou să nu cadă cumva în această apreciere cel mai mic blam.

Violențele de stil sunt în definitiv chestii de gust literar.

Noroc însă că ele nu ajută într-un nimic forța argumentărei la cei obișnuiți a argumenta.

Dar această excesivă violență e de sigur un simptom de fimut în seamă, și cu toate că nu voi repeta vechea constatare că numai cine n'are drep-

tate recurge la violențe, voi zice însă că violența aceasta e un început de contagiune socială, care nu e bine să treacă nerelevată când se produce într-o revistă de știință.

* * *

Dacă am înțeles bine fondul articolului d-lui Dobrescu, e isorât din revolta sa contra oamenilor politici cari tăgăduiesc funcționarilor publici dreptul de a se sindicaliza.

Clasa noastră conducătoare ignorantă confundă sindicalizarea profesională cu bolșevismul de care are o adevărată fobie.

Țara lui Hübsch și a lui Günther (expresiile sunt ale d-lui Dobrescu) trebuie transformată din temelii.

În cimitirul României vechi toți morții au înviat deodată și au speriat pe toți cioclii cimitirului cari și-au pierdut capul, văzând că nu vor mai putea mânca în viitor la Capsa din „coliva Țărei”.

Capștii trântori și hoși sunt amenințați a nu mai guverna țara și de aceia ei văd prețutindeni bolșevism, până și în sindicalizarea funcționarilor publici, cari exploatați în munca lor neplătită suficient sunt niște adevărați Sclavi ai statului.

De aceia trebuie să-i plătim bine, încheie d-l Dobrescu, și în al doilea rând, în unele servicii ale statului, statul trebuie să devină asociat cu funcționarii lui.

Se va zice că aceasta se cheamă socialismul.

Ei bine, adaugă d-l Dobrescu, dacă „doctorii noștri politici n'au alt leac, să ne spună ce trebuie să faci atunci când ai alegearea între întoarcerea la barbarie și între socialism?”.

* * *

Dacă soarta funcționarilor publici este demnă de toată atențiunea, dacă în mijlocul greutăților vieții de azi sollicitudinea statului, care deja s'a exercitat în mod simțitor, trebuie să le rămână fidelă, dacă nimeni, dar nimeni, nu are în această privință altă părere, să-mi fie permis a mă ridica cu toată tăria întru fundamentului pe care d-l Dobrescu vrea să-l dea drepturilor legitime ale funcționarilor și întru motivației ce d-așa dă acțiunii lor.

Sunt sigur că imensa majoritate a funcționarilor publici citind ideile și stilul articolului ce releviez n-ar ar consimți să-l subscrie.

În adevăr, România Mare pe care ochii noștri o văd azi aceea, nu a fost făcută nici de capștii, nici de cioclii cimitirului României vechi, ci de o pleiadă de bărbați de seamă cari au eșit din burghezia românească, care și-au iubit țara tot așa de mult ca și morții cari au înviat, și care au avut un devotament pentru binele public și o inteligență cel puțin egală cu a acestor morți joviali cari se aruncă azi în luptă.

Ce profundă nedreptate și ce efină revoltă e să arunci cu pietre în cei cari în vremuri grele au condus barca statului, și să cauți în trecutul lor nu

saptele mari, nu rezultatele uriașe, ci numai mici, imperfecțiuni și păcate ce sunt fatal legate de o mână de pământ, cum zice poetul!?

Citind asemenea fraze ți se strânge inima, în tocmă după cum deunăzi mi s'a strâns și mie și allora când am citit o altă nedreaptă generalizare că „magistratura fură” fiindcă poate—cecece refuz categoric a crede—s'ar putea găsi o uscătură, două și în corpurile unanim stimat al împărțitorilor de dreptate.

Nu, d-lor funcționari publici mari și mici, nu credeți asemenea lucruri.

Dar d-l Dobrescu vorbind și de burghezia noastră, din care până ieri credeam că face și d-șă parte, o găsește nu numai „cea mai lenese din lume”, dar nepregătită să înțeleagă nevoile noi și în așa stare de ignoranță încât în orice sindicat profesional vede un pericol social—numai pentru că cuvântul „sindicat” sinonim cu „asociație profesională” are aceleași sunete cu termenul „sindicat” cu caracter politic.

Cer voe Decanului nostru, să mă prenumăr printre burghezi.

Îl asigur însă că sunt un burghez cum se cade. Nu am fost și nu sunt capșist, nu am fost și nu sunt cioclu, nici n'am mâncat din „coliva țării”, și fie-mi îngădui cu toată modestia să-l mai asigur că neputându-mă bucura de delicia nepotismului, am muncit în viața mea singur și din greu, fără ajutorul moștenirii suu al dolei.

Ei-va asta de ajuns ca să am în ochii d-lui Decan autoritatea morală de a judeca drepturile funcționarilor și de a-i răspunde pe picior de egalitate?

Ce înseamnă cuvântul sindicat și sindicalism, și ce emoțiune poate trezi în cugetele oamenilor când de aceste cuvinte se leagă cuvintele de „funcționar public”, iată tot fondul discuției.

D-l Dobrescu nu vede aici decât ignoranța burgheziei care nepricepând un cuvânt se alarmează zadarnic.

Profundă eroare!

În lumea aceasta ideile nu au altă haină decât a cuvintelor. Și când zici „sindicat” și „sindicalizare”, cu cât ești mai cult cu atât ai datoria să fii mai atent.

Aceste cuvinte împrumutate din străinătate, au un înțeles stabilit și bine fixat.

Înțelesul lor și mai ales mijloacele de luptă ale sindicatelor chiar profesionale, se cunosc.

Fie că ai examina sindicalismul din Anglia, împregnat tot mai mult de idei marxiste; fie că urmărești-le în Germania de la 1865 până azi în faza lui de dezvoltare economică, nu politică; fie că ai cerceta sindicatele în turbulenta lor evoluție din Italia și din Franța—prețutindeni vei găsi în mod invariabil că aceste sindicate a profesioniștilor salariați, accentuez: nu sindicate politice, chiar când n'au caracter socialist, au ca prim mijloc de luptă grevele.

Atât în remarcabilul studiu al lui Robert Lagardelle *Asupra sindicalismului*, cât și în cunoscuta carte a lui Labriola: *Mouvements socialistes*, se spune limpede că sindicatele profesionale „nu tind numai la ameliorarea soartei lor”, dar la prepararea mijloacelor de a suprima actuala stare de proletariat.

De aceea în Franța democratică atunci când s'a pus chestiunea dacă dreptul de a se sindicaliza recunoscut urrierilor se poate recunoaște și funcționarilor statului, a fost o vie și formidabilă opunere din partea tuturor guvernelor, sprijinite de Parlament.

Barthou, Millerand, Roche, Jonnart, cari îmi place a crede că nu sunt mici burghezi ignoranți, nici reacționari ruginiți, au spus că dacă se poate admite sindicalizare acolo unde sunt în prezență numai interese particulare cari se ciocnesc (ca între patroni și ourieri), nu se poate concepe acolo unde e vorba de interesul general, căci ar fi ca funcționarul public să exercite mijloacele de luptă sindicale contra interesului public, contra națiunii însăși, contra suveranității statului din care el însuși face parte. (Vezi remarcabilul raport al lui Louis Barthou din 28 Dec. 1903 către Camera Deputaților în numele Comisiunii Muncii).

Nu voi repeta aici bogata doctrină care e în acelg sens.

O singură concesie s'a admis mai târziu.

Plecând dela clasică teorie că statul exercită nu numai atribuție de putere publică, dar girează și patrimoniul lui particular, s'a creat o distincție și s'a zis, că acei funcționari propriu ziși cari exercită o porțiune din puterea publică nu pot în nici un caz revendica dreptul de a se sindicaliza, pe când acei urrieri ai statului și funcționari ai stabilimentelor industriale ale statului exploatate în regie de stat, județ sau comună, așa ziși funcționari de gestiune, ar putea fără pericol pentru buna ordine a statului să recurgă la organizația sindicală.

Deci Magistratii sau Prefecții nu se pot sindicaliza, pe când funcționarii și muncitorii dela Regia Monopolurilor ar putea-o face fără pericol pentru siguranța Statului.

La această părere s'au mai raliat Léon Bourgeois, apoi P. Deschanel (ședința camerei din 8 Mai 1907) și chiar Aristide Briand (ședința dela 13 Mai 1907). Iar d. Millerand, ca ministru al lucrărilor publice, se raliază la aceeași distincție în ședința dela 27 Oct. 1910.

De atunci și până azi chestiunea statutului funcționarilor publici a fost chestiune dezbătută în Franța. Un lung conflict a născut chiar între Camera și Senat.

În raportul din 15 Martie 1917 al d-lui H. Chéron dela Senat și în acela din 5 Sept. 1918 al d-lui I. Lauche dela Cameră, se poate vedea seria străduințelor de a găsi o formulă de înțelegere. Senatul făcea la distincția de mai sus, Camera, recunoscând și ea că sunt funcționari cărora nu li se poate admite dreptul de sindicalizare, vroia o formulă mai precisă decât a Senatului.

Camera a învins în cele din urmă și s'a căzut de acord că legea fundamentală a sindicatelor din 21 Martie 1884 va fi de aci înainte aplicabilă și funcționarilor și urrierilor statului cu excepțiunile limitativ exprimate în lege și anume: nu se vor putea sindicaliza militarii de orice grad; funcționarii de poliție, de siguranță generală și de penitenciare, magistratii, consilierii de stat și de prefectură; ambasadorii și consuli, funcționarii colonilor.

Dar pentru ca în Franța să se ajungă la această formulă a se avansat, a trebuit ca susținătorii sindicalizării să repete mereu și formal că dreptul la grevă este absolut independent de sindicalizarea pur profesională și că nu intră în intenția funcționarilor de a uza de el în potriva statului. Numai astfel s'a liniștit îngrijorarea Senatului și a unei părți din Camera.¹⁾

La noi, întrunirile funcționarilor sunt haotice. Unii conducători ai mișcării—și dintre cei mai cu greutate—nu fac nici o distincție între funcționari și susțin fățiș dreptul la grevă. (Vezi darea de seamă a ziarelor).

Am văzut chiar funcționari superiori ai Ministerului de Interne, adică ai Ministerului celui mai direct învestit cu grija ordinii publice, făcând discursuri contra guvernului și cerând sindicalizarea funcționarilor publici fără restricții.

Și când confuzia, ca să nu zic anarhia în spirite a mers așa de departe, vreți ca „burghezul” român să privească liniștit, iar guvernul să nu se alarmeze.

Din fericire d-l Dobrescu, care nu putea de sigur ignora adevărurile de mai sus, adaugă în expunerea d-sale următoarea prețioasă recunoaștere, care ar fi de ajuns ca să distrugă toată temelia articolului: „De sigur că din cauza naturei etatiste a acestei profesii, nu-i poți pune la îndemână toate mijloacele de luptă profesională, îi poți tăgădui dreptul la grevă”.

„Mijloace de luptă” a funcționarului contra statului?!

Frumoasa îndrumare spre pacea socială!

Dar d-l Dobrescu nevoit fiind să tăgăduiască formal acestor sindicate dreptul la grevă, „ce le mai rămâne ca mijloace de luptă”?

Cu ce arme vor „lupta” aceste sindicate suigeris?

Dacă nu cu greva, poate cu demisiile? Slab mijloc, căci pentru unul care pleacă, sunt zece care vin, și în tot cazul, dacă sindicatul românesc al funcționarilor a găsit în ingeniozitatea sa alt fundament de organizare decât tot ce se chiamă sindicat

1) Chestiunea aceasta a format anul acesta și în Camera belgiană obiectul discuției. Ministrul Destrée și Vandervelde s'au pronunțat categoric pentru distincția între funcționarii de gestiune și cei de autoritate, refuzând acestora dreptul la grevă. (Ședința 6 Iunie 1920). Chiar institutorii ar intra în ultima categorie.

în fările streine, atunci e ceva cu totul nou, care trebuie să ni se lămurească de aci în colo.

Burghezia noastră nu e așa de ignorantă — în acest caz — cum o crede onor. d-l Dobrescu.

Ea a dat cuvântului sindicat înțelesul știut și admis de toată lumea cultă, și s'a alarmat cu drept cuvânt.

Sindicat funcționărește cu puțință de grevă, burghezia nu a putut admite.

D-l Dobrescu concepe, sindicat fără distincție, dar fără greve.

Luăm act cu plăcere.

Rămâne ca și funcționarii să fie de părerea d-lui Dobrescu.

Mai curând însă sunt inclinat a crede că inițiatorii și membrii sindicatului — făcând proză, fără să știe, — s'au gândit la mijloacele clasice de luptă ale tuturor sindicatelor, decât să cred că în conștiința lor au imaginat o organizație specială care să nu aibă întru nimic aface cu sindicatele profesionale streine.

În ce privește dreptul de asociație profesională, evident că el nu li se poate tăgădui funcționarilor publici. Ei nu sunt și nu trebuie să fie sclavii Statului.

Cine a spus vreodată asta?

Dar dela asociație până la sindicalizare, fără nici o restricție, e o prăpastie în fundul căreia nu e nici o fericire de găsit nici pentru funcționari, nici pentru țară.

Lă se tăgăduiește pur și simplu dreptul de a se sindicaliza cu scopul de a impune Statului prin mijloacele luptei de clasă, dezideratele lor.

Lupta între funcționari și Stat — iată ce nu se poate concepe de oamenii de ordine.

Ura funcționarului public în contra Statului, iată monstruoșitatea într'un Stat constituit și sănătos.

Și sindicalismul — sincer sau voalat — nu duce decât la asta, când nu ai grija dela început a lumina și preciza bine înținderea și mijloacele de luptă ale sindicatului.

Azi sindicat profesional al funcționarilor publici : mâine sindicalizarea magistraților ; poimăine sindicatul ofițerilor spre a impune norme mai ușoare de avansare, și așa mai departe.

Poate că d. Dobrescu va zice : De ce nu ?

D-sa nu vede altfel decât o singură alternativă : Întoarcerea la barbarie sau socialismul.

Nu, hotărât nu, îi vom răspunde noi.

Țările mele mai civilizate decât noi, n'au ajuns unde sunt, nici prin barbarie, nici prin socialism.

Ele au înfrânt barbaria, întronând ideea de ordine și de selecțiune.

Burghezia lor ca și a noastră, cu regretabile excepțiuni, a muncit și muncește mai mult decât 8 ore pe zi.

Iar socialismul, spre care am impresia că suvrându-l d-l Dobrescu, el nu și-a făcut probele decât în Rusia bolșevistă.

Între barbarie și socialism e ceva care scapă d-lui Dobrescu.

E organizarea democratică a Statelor de ordine, zilnic cu mai multă dreptate pentru cei mici, zilnic cu reforme tot mai largi și tot mai echitabile.

Pe această cale sănătoasă mergem și ne găsim încă.

Și nu se poate tăgădui efortarea tuturor de a face ca retele de azi să nu mai fie și cele de mâine.

Dar să n'avem gravă miopie de a da foc casei numai ca să ardă șoarecii.

C. XENI.

Evreii și legea repaosului duminical

Prin cartea de judecată penală No. 269 din 5 Iulie 1920, Leib Croitorul, meseriaș evreu din Herța-Dorohoi ¹⁾ a fost achitat, deși judecata a constatat că el contravenise legii repaosului duminical. Considerentele ?

Având în vedere că scopul repaosului duminical este de a se asigura omului, în special meseriașilor, de a-și repauza corpul una zi pe săptămână.

Considerând că, legea repaosului duminical nu pune în concordanță interesele diverselor naționalități din stat, violându-le credințele religioase, obligându-i să nu lucreze, nu o zi, ci două pe săptămână, ceace astăzi când se reclamă imperios «munca» pentru refacerea țării, e contra intereselor individuale și generale, ca lucrătorul să stea două zile în inacțiune pe săptămână.

Se știe «că evreul nu lucrează sâmbăta, se odihnește, prin urmare, dece să-l obligăm să nu lucreze duminica ?... ; că prin repaos duminical se înțelege repaos în ziua de sărbătoare săptămânală, care, la evrei, e sâmbăta, deci, aceștia pot lucra duminica».

Și astfel fiind rezolvată problema prin menționata carte de judecată, «Curierul Judiciar» găsește că ea a fost «juridică și bine motivată».

Părerea noastră e că problema a fost cel mult echitabil rezolvată, dar ca ea este cu totul nejuridică ; — nejuridică în sensul că e neconformă nici cu textul legii și nici cu spiritul ei, nu în sensul că ar fi nedreaptă.

În adevăr, judecătorul nu judecă nici după ceea ce «se știe» de toată lumea, nici după unele tendințe sociale care pot fi nouă, dar care nu se știe dacă vor fi și vor rămâne permanente. E ușor de răspuns pentruce : pentru uniformizarea modului de a împărți dreptatea și mai ales pentru înlăturarea arbitrarului, tras din cunoștințele personale ale judecătorului și din alăturarea lui la o tendință sau alta, care se manifestă la un moment dat în sânul societății. Pentru satisfacerea acestei necesități dreptatea elaborată în legi rămâne aproape totdeauna dedesuptul echitației, de care totuși trebuie să se silească să fie cât mai aproape.

Judecătorul Herța argumentează totuși că «se știe că evreul nu lucrează sâmbăta....» Dar de unde se știe ? Rezultă macar acest fapt din vreo dispoziție legală sau din vreun act aflat la dosarul cauzei ? Nu ! «Se știe» de toată lumea că așa este, singură legea, care trebuia avută în vedere, nu știe acest lucru.

Dar nici spirital legii nu e în favoarea tezei judecătorei din Herța. Ea zice: «având în vedere că scopul repausului duminical este de a se asigura omului, în special meseriașilor, de a-și repauza corpul o zi pe săptămână». Dar legea nu vrea așa; legea arată care anume zi din săptămână e rezervată repausului și o spune nu odată, ci și în titulatura ei și în art. 1, și în art. 2 și în art. 3 și în art. 4 și art. 8 și în art. 9—aproape în fiecare articol se spune că e vorba de duminică, și aceasta iarăși și desigur din necesitatea socială a uniformizării.

Căci, dacă legea ar vrea pur și simplu să asigure, omului și în special meseriașilor, a-și repauza corpul o zi pe săptămână «atunci ar urma ca orice conveniență să se poală apăra, dovedind că într-una din zilele săptămânii el s'a repauzat și că, dacă Joi de ex. fie că n'a vrut, fie că n'a avut de lucru, îl s'a repauzat, de ce «lucrătorul să stea 2 zile în inacțiune pe săptămână».

Că legea ar fi putut să fie seama de «interesele diverselor naționalități», de creșterea pe orice cale a cantității de muncă etc. aceasta e o chestiune de lege ferenda. Până atunci însă soluțiunile contrarii pot fi echitabile, dar ele sunt nejuridice, neconforme nici cu textul, nici cu spiritul legii în vigoare, «pentru repauzul în zilele de duminică și de sărbători».

CONST. OPAESCU

Avocat în Botoșani

26 August 1920.

TRIBUNALUL ROMÂN

Audiența dela 11 Decembrie 1919

Președinția d-lui T. TOMIDA, Președinte

Leizer Velt cu D. Papagheorghiu

Sentința comercială No. 67

Contestație. — Sechestrul asigurator. — Ce se înțelege prin «act scris». — Abrogarea dispozițiilor art. 907 și 908 c. com. — Daune. — Art. 61, 618, 428, 429, 399—405 pr. civ.—907 și 908 c. com.

1) Din combinația art. 613 618, 428, 429 399—405 pr. civ. rezultă, că singura cale admisibilă prin care urmăritul se poate opune la executarea unui jurnal, prin care se înființează un sechestrul asigurator, este calea contestațiunii, de oare ce în asemenea caz se aplică dispozițiunile din procedura civilă relative la contestațiunile în genere asupra execuțiilor silite, întru cât în privința căilor de atac la aplicarea unui sechestrul asigurator nu s'a derogat prin nici o dispoziție de lege;

2) Legea nu cere ca actul scris prevăzut de art. 613 pr. civ. pentru admiterea unui sechestrul asigurator, să constituie o convenție în afară de orice critică. Ceia ce pretinde legiuitorul este numai un act scris, recunoscut și semnat de debitor, căci forța probantă a actului nu se poate judeca pe calea sechestrului asigurator, fără a prejudicia soluția fondului procesului, intentat odată cu cererea de sechestrul.

3) Dispozițiunile art. 907 și 908 din codul de comerț relative la înființarea unui sechestrul asigurator, au fost abrogate prin art. 740 pr. civilă și înlocuite prin dispozițiunile cuprinse în art. 613

pr. civilă. În consecință, procedura de urmat în materie de sechestrul asigurator într-o cauză comercială, ca și într-una civilă, este cea prevăzută de art. 613 pr. civilă.

4) Simpla aplicare a unui sechestrul asigurator, nu îndreptățește pe cel urmărit prin încuviințarea acestui sechestrul, să ceară daune. Despăgubirile nu se pot acorda de cât dacă partea dovedește în mod real ce anume pagube a suferit.

Tribunalul,

Având în vedere contestația făcută de Leizer Velt prin petiția înregistrată sub No. 27531 din 14 Noembrie 1919, contra jurnalului acestui tribunal No. 8537 din 11 Noembrie 1919, dat în camera de consiliu, prin care s'a incuviințat aplicarea unui sechestrul asigurator asupra averii mobiliare, proprietatea contestatorului, jurnal care a fost executat de fapt de către corpul de portărei al acestui tribunal, după cum se constată prin procesul-verbal No. 761 din 12 Noembrie 1919, dresat de d. cap de portărei;

Având în vedere excepțiunea ridicată din partea intimatului de inadmisibilitatea contestațiunii, pentru motivul că sechestrul asigurator constituind o măsură ce nu stabilește drepturi protivnice în contra jurnalului de incuviințarea unui sechestrul asigurator, nu există decât calea apelului indicată de dispozițiunile art. 104 pr. civ.;

Având în vedere că legiuitorul n'a căutat să facă nici o distincțiune între sechestrul de executare și sechestrul asigurator sau de conservare și că ideea aceasta de asimilare a legiuitorului rezultă din dispozițiunile pe care le-a luat sub capitolul «sechestrul asigurator și judiciar», unde, în art. 618 pr. civ., prevede: «că sechestrul de asigurare se va pune prin agenții de urmărire, după aceleași forme ca și cele cerute pentru urmărirea mișcătoarelor, iar în art. 428 și 429 pr. civ. prescrie condițiunile sub care datornicul se poate împotrivi la o urmărire, arătând că acela în contra căruia s'a făcut urmărirea are dreptul să reclame autorității competente, potrivit celor zise la art. 399—405 pr. civ.

Că din aceste dispoziții rezultă că legiuitorul, întru cât n'a dispus nimic la capitolul «sechestrul asigurator» cu privire la contestațiunea la sechestrul asigurator, urmează să recurgem la dispozițiile din procedură, relativ la contestațiunile în genere asupra execuțiilor silite, de oarece nu este nici o rațiune care să distingă între diferitele feluri de contestațiuni, acele făcute la executarea propriu zisă sau la un sechestrul asigurator.

Din combinația dar a textelor 613, 618, 428, 429, 399—405 pr. civ., rezultă că legiuitorul, care nu consideră sechestrul asigurator decât ca o măsură, pe care o pune la îndemâna unui creditor, ca să-și poată asigura drepturile și efectele cari ar rezulta dintr'un titlu necontestat sau pronunțat de justiție, a înțeles să admită contestația și la aplicarea sechestrul asigurator, supunând-o la aceleași reguli, la aceleași termene și la aceleași căi de atac ca și contestațiunea la urmărire.

Că așa fiind, potrivit acestor principii, cari trebuie să aibă o aplicație comună, atât în materia contestațiilor la urmărire, cât și în aceea a contestațiilor la sechestrul asigurator, singura cale admisibilă prin care urmăritul poate să se opună la executarea unui jurnal prin care se incuviințează un sechestrul asigurator, este calea contestațiunii;

Având în vedere că contestatorul își întemeiază contestațiunea sa pe următoarele două motive: 1) că intimatul nu prezintă un act scris valabil în sensul art. 613 pr. civ. astfel că sechestrul asigurator nu era admisibil și 2) că acest sechestrul asigurator conform art.

907, 908 cod. comercial nu se putea încuviința fără cauțiune;

Asupra primului motiv:

Având în vedere că art. 613 pr. civ., permite înființarea de sechestre fără cauțiune, când creditorul are o creanță constatată printr-un act scris și cu cauțiune de a treia parte din valoarea reclamantă, când creditorul n-are act scris;

Că dar din dispozițiile acestui articol rezultă, că legiuitorul nu cere pentru admiterea unui asemenea sechestrul asigurător, decât un act scris ajuns la termen, fără nici o altă distincție. Nu cere ca actul să fie scris și subscris de debitor, nu cere ca actul să fie conține o convenție în afară de orice critică. Ceeace pretinde legiuitorul este numai un act scris, recunoscut și semnat de debitor, căci forța probantă a actului nu se poate judeca pe calea sechestrului asigurător, fără a prejudicia soluția fondului procesului, intentat odată cu cererea de sechestrul.

Așa fiind, nu pe calea sechestrului asigurător, tribunalul are căderea ca să examineze caracterul, forma actului, neîndeplinirea obligațiilor ce rezultă din art. 21, care nu se poate face decât pe calea acțiunii principale. De unde rezultă că titlul înfățișat de intimat constituie un titlu scris în sensul art. 613 pr. civ., pe baza căruia se poate încuviința un sechestrul asigurător; iar reducerea acestui sechestrul numai până la valoarea unei obligațiuni de predarea a două vagoane de fasole, nu se poate admite, întrucât actul scris, care a ajuns la termen, constată o obligațiune de predarea a cinci vagoane de fasole, cu preț determinat de șapte mii lei vagonul, astfel că bine și legal s'a aplicat sechestrul pe o avere mobilă a contestatorului până la concurența sumei de 35000 lei, atât cât este valoarea obligațiunei constatată prin actul scris, devenit exigibil.

Asupra celui de al doilea motiv de contestație:

Având în vedere incidentul ridicat de contestator prin care tinde la anularea sechestrului asigurător, întrucât, conform art. 908 cod. com., acest sechestrul nu putea fi înființat decât cu dare de cauțiune, cererea de sechestrul nefiind făcută în virtutea unei cambii sau al unui alt efect comercial la ordin sau la purtător, protestat de neplată; astfel că dispozițiunile art. 908 cod. com. erau aplicabile, în specie, iar nu acele ale art. 613 pr. civ. care în mod greșit s'au aplicat;

Având în vedere că sechestrul asigurător ce se discută a fost cerut de creditor în virtutea unei chitanțe emanață dela contestator, deci în virtutea unui act scris neautentic;

Considerând că după dispozițiunile art. 613 pr. civ. orice creditor a cărui creanță este constatată printr-un act scris, neautentic și este ajuns la termen, va putea deodată cu chemarea în judecată pentru neplata creanței sale, să ceară înființarea unui sechestrul asigurător pe mobilele datornicului său, fără nici o cauțiune, iar după art. 908 cod. comercial un sechestrul sprijinit pe un asemenea act nu se poate admite decât cu darea unei cauțiuni;

Considerând că este inadmisibil de cerut că legiuitorul codului de procedură din anul 1900 a căutat să avengeze mai mult o creanță civilă decât una comercială; că dacă în materie civilă se permit înființări de sechestre fără cauțiune, când titlul creditorului este constat printr-un act scris neautentic, cu atât mai mult această dispoziție trebuie aplicată în materie comercială, unde este mai multă nevoie ca fiecare creanță să fie însoțită de cât mai multă garanție, atât pentru mărirea și consolidarea creditului, cât și pentru ușurința tranzacțiunilor;

Considerând că dispozițiile art. 907, 908 cod. com. sunt aprobate prin dispozițiile art. 613 pr. civ. pe baza textului art. 740 același cod, de oarece art. 907 și 906 cod. com. nu conțin dispozițiuni de procedură, cari ar trebui să rămână în vigoare, ci simple dispozițiuni relative la dreptul însuși de a înființa sechestrul asigurător; or acest drept fiind altfel regulamentat prin noul cod de procedură, este evident că dispozițiile art. 907 și 908 cod. com. au fost abrogate prin art. 740 pr. civ. și înlocuite cu dispozițiile cuprinse în art. 613 pr. civ., astfel că în materie comercială, ca și în materie civilă, urmează a se face aplicația dispozițiunilor art. 613 pr. civ. în ceiaze privește sechestrul asigurător.

Așa fiind, incidentul de nulitatea sechestrului, bazat pe acest motiv, trebuie respins, întrucât sechestrul asigurător urma să fie încuviințat fără dare de cauțiune.

Considerând, dar, că motivele pe care se sprijină contestațiunea fiind neîntemeiate, contestațiunea de față urmează să fie respinsă ca nefondată.

Asupra cererii de daune formulată de contestator:

Având în vedere că simpla aplicare a unui sechestrul asigurător nu este de natură a produce părții vreodată, dacă partea nu dovedește în realitate ce anume pagubă a suferit prin aplicarea sechestrului;

Considerând că sechestrul s'a aplicat pe o avere mobilă egală în valoare cu obligațiunea constatată prin act, după formele și pe baza unui titlu care intră în prevederile art. 613 pr. civ.: așa fiind, cererea de daune urmează a fi respinsă de tribunal.

Apreciind și asupra cererii de cheltuieli de judecată, pretinse de intimatul D. Papageorghiu, tribunalul le fixează la suma de 100 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d. președinte D. Tomida, Trib. respinge, etc.

(ss) D. Tomida, N. Gavrilăscu.

TRIBUNALUL GORJ SECȚIA II

Audiența dela 23 Septembrie 1918

Președinția d-lui I. MĂNESCU, jude de ședință

Gh. Brăete cu David Ungureanu

Sentația civilă No. 68

Lucru mobil.—Revendicare.—Condițiuni.—Art. 1909 alin. 2 c. civil.—Abuz de forță.—Asimilarea cu pierderea lucrului de către proprietar.—Rechizițiune nereglată.—Dreptul la acțiunea în revendicare.

1. Un lucru mobil nu se poate revendica de ade-văratul proprietar decât numai în cazul în care posesorul și l-ar fi însușit prin furt sau prin pierderea lui de către proprietar.

În speță însușirea lucrului mobil fiind obținută de posesor prin abuzul forței în timp de războiu, situația proprietarului depozitat prin produsul unei forțe, căruia nu i-a putut rezista, trebuie asimilată pierderii lucrului și dă proprietarului dreptul la acțiunea în revendicare conform art. 1909 al. 2 c. civil.

2. O rechiziție nereglată nu poate fi invocată spre a dovedi buna credință a posesorului și deci nu-i poate consolida proprietatea lucrului mobil revendicat de proprietarul depozitat.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Gh. Brăete, din Comuna Schela, satul Arsurile, contra cărții civile No. 93/918, a judec. ocol II rural Tg.-Jin, prin care a fost obligat să restituie în natură reclamantului David Ungureanu, 2 vaci mari cu viței născuți, sau contrariu să-i plătească

valoarea lor de 1490 lei plus 20 lei cheltueli de judecată.

Având în vedere, concluziile părților, cum și actele alate la dosar:

Având în vedere că motivul apelului este că la prima instanță s'a făcut o greșită aplicare a art. 1909 codul civil;

Având în vedere că prin acțiunea deschisă în fața D-lui Judecător de ocol, reclamantul a cerut ca pârâțul Gh. Brăte să fie obligat a-i restitui în natură două vaci mari cu vițeii lor, sau valoarea lor, suma de 1490 lei, iar Dl. Judecător prin cartea de judecată No. 93 din 918, având în vedere că proprietatea vacilor a fost dovedită și înlăturând finele de neprimire invocat de pârât, care rezultă din textul art. 1909 codul civil, a admis acțiunea și a obligat pe pârât să satisfacă cererea reclamantului;

Având în vedere că din discuția urmată, atât în fața primei instanțe cât și în apel, este recunoscut că reclamantul dela prima instanță este proprietarul vitelor cerute, că posesia lor e pierdută prin faptul că *i-au fost luate* fără nici o regulă de armatele Germane, cu ocazia invaziei în acest județ și că aproape în același timp au fost date pârâțului în timp ce i-a luat acestuia doi boi pe care i-a înjugat în locul vacilor proprietatea reclamantului;

Că așa fiind faptele, urmează să vedem dacă acțiunea în revendicare a fost bine admisă;

Având în vedere că din momentul ce este recunoscut că reclamantul este proprietarul vitelor, numai rămâne îndoială că el are dreptul să le revendice din mâinile ori cărei persoane ce le deține și care nu poate invoca un mijloc legal de transmitere de proprietate;

Având în vedere că pârâțul față de cererea reclamantului a aștinut că indiferent de titlul de proprietate al reclamantului, obiectul cererii sale, fiind niște mobile, el îi opune prevederile art. 1909 c. civil, și ca atare cere respingerea acțiunii;

Considerând că în drept, este adevărat că posesorul unui imobil poate să ceară respingerea revendicării exercitată de un terț contra lui, invocând numai posesiunea lucrului, însă este tot așa de stabilit că acesta nu poate să o facă de cât cu condiția ca el să fie de bună credință;

Considerând că doctrina și jurisprudența sunt de acord că posesorul este considerat de rea credință dacă știe bine care este origina și pe autor că nu este proprietar, dacă el știa, sau nu știa din cauza unei neglijențe grave, că lucrul nu aparține celui care i l'a transmis (art. 932 pag. 2 cod. germ.);

Într-un cувânt achizitorul obiectelor mobile nu este apărât de lege, ca fiind de bună credință, decât numai atunci când nici o împrejurare n'a fost de natură să deștepte înăuntrul bănuiala asupra legitimității posesiunii persoanei care i l'a transmis aceste obiecte, cu atât mai mult încă când achizitorul știa că posesiunea celui care-i transmitea obiectul este rezultatul unui act ilicit, neregulat sau produsul abuzului forței;

Că așa fiind, urmează să vedem mai ales față de concluziile părții reclamante, astăzi în instanță, dacă pârâțul invocând beneficiile rezultând din dispozițiile art. 1909 era de bună credință în momentul când i-au fost transmise vacile ce se reclamă;

Având în vedere că era un fapt notoriu modul cum se luan animalele și alte lucruri ale locuitorilor, pe unde s'a produs invazia mai ales la început, la prima eșire a inamicului din Munți, fapt de care este exclus ca și pârâțul să nu fi avut cunoștință, când fără să fie întrebat sau să-și dea consimțământul i s'a luat boii și i s'an dat vacile;

Că în cazul acesta, pârâțul care cunoștea împrejurările, nu poate fi presupus că nu cunoștea și nu și-a

dat seamă în acel moment, că soldații germani, care i-au lăsat vacile, nu puteau fi proprietari și că origina posesiei lor, nu putea fi alta decât cea care năștea sub ochii lui asupra boilor săi, adică *abuzul forței*. — Ori în cazul acesta posesia actuală a pârâțului asupra vacilor reclamantului este viciată încă dela origină și ca atare nu este o posesie în sensul art. 1909 codul civil, și deci el nu se poate prevala de beneficiile acestui articol;

Considerând că în afară de considerațiunile de mai sus, modul cum a fost depozitat reclamantul de vacile sale, încă merită a fi discutat și dacă intră în excepția prevăzută de art. 1909 al. II. E drept că dl. jude de ocol prin cartea de judecată ce se apelează nu precizează dacă depozitarea așa după cum s'a efectuat, este o pierdere sau un *furt*, sau mai bine zis pare a considera depozitarea că este și una și alta;

Având în vedere că în instanță această chestie a fost discutată de părți;

Considerând că, în drept, faptul depozitării așa cum este constatat, nu poate fi un *furt* în sensul legii noastre penale, căci depozitarea nu s'a făcut pe sub ascuns, ea a fost mai mult o faptă a *abuzului forței* în timp de război, deci o pradă a învingătorului, făcută pe față și cu sfidarea ori cărei responsabilități;

Că așa fiind urmează să vedem dacă această depozitare are caracterul unei *pierderi* în sensul legii;

Având în vedere că pierderea așa după cum a fost și este considerată de doctrină și jurisprudență, față de tăcerea textelor de lege, nu este numai produsul neglijenței noastre, așa cum se poate înțelege fără multă dificultate, dar și produsul unei forțe majore, unei forțe căreia proprietarul n'a putut, ba chiar i-a fost exclusă cu totul putința de a rezista, și în acest sens doctrina dă ca exemplu, inundațiile, războiul; ori cum altfel poate fi considerat decât ca o pierdere prin forță majoră, depozitarea unui proprietar, căruia i se ia vitele de niște soldați care invadează prin război și care sunt gata să distrugă ori-ce rezistență în calea ce i-au propus de a urmări armata alică a celui proprietar. Nu rămâne deci nici o îndoială că obiectele luate de inamicul ce invadează prin război, așa după cum s'a întâmplat în speță, trebuie să fie considerate ca pierdute pentru proprietar și deci acțiunea în revendicare deschisă contra terțului deținător să fie apărută de finele de neprimire ce se poate opune în baza articolului 1909 cod. civil;

Considerând că pârâțul prin avocatul său n'a negat că în speță proprietarul vacilor a fost depozitat prin pradă războinicului, însă invocă doctrina, Alexandrescu, vol. 11, pag. 373, care decide că pradă de război, face proprietar desăvârșit pe războinic, și că această calitate i-o dă chiar o *rechizițiune în neregulă*;

Având în vedere că dacă cândva s'a crezut această teorie ca juridică și conformă dreptului Țintilor, ea n'ar putea să fie aplicată cel mult decât dela stat la stat, *nu și asupra proprietății private*, și astăzi cu atât mai mult nu poate fi aplicată proprietății private cu cât există o convenție internațională anterioară războiului (Convenția dela Haga din 11 Martie 1912) și la care a aderat atât statul nostru cât și statul german, ai căru soldați au comis prădăciunea sau au făcut o *rechizițiune neregulată*, care prin art. 46, 47 și 52 impune respectarea proprietății private și interzice orice sequestrare, prădăciune sau *rechizițiune neregulată*, în timp de ocupațiune;

Față de aceste texte cu atât mai mult orice certificat din partea puterii ocupante, *nu poate avea nici o tărie*, așa după cum încearcă partea pârâtă, cu un certificat emis de o autoritate germană din localitate, dacă nu se dovedește că vacile reclamantului au fost

rechiziționate în conformitate cu Convenția internațională enunțată mai sus;

Că așa fiind, apelul se găsește nefondat, urmând a se respinge ca atare.

(ss.) I. Mănescu; Stelian Ionescu.

NOTA. — Sentința tribunalului Gorj, pe care cu o reală plăcere am citit-o și adnotat-o, e remarcabilă în același timp prin judicioasă motivare a considerentelor sale și prin curajul civic de a fi expus și calificat faptele și a le fi aplicat sancțiunea cuvenită într-o vreme în care îndeplinirea datoriei era mai mult decât oricând cerută, dar în același timp, cerea mai mult decât oricând din partea magistratului acea tărie de caracter în fața împrejurărilor care singură justifică și sporește încrederea în justiție și în judecători.

Speța soluționată de tribunalul Gorj era următoarea:

Se revendicau două vaci luate cu forța de soldații inamici reclamantului și date părâtului în schimbul a doi boi rechiziționați dela acesta de aceleași autorități dușmane.

Recunoscând faptele, părâtul invoca în apărare principiul prevăzut de art. 1909 c. civ. «En fait de meubles possession vaut titre» susținând că reclamantul nu poate invoca alin. 2 al aceluiaș articol întrucât obiectul reclamațiunii nu fusese nici furat, nici pierdut, ci luat printr-o rechiziție care, chiar neregulat făcută, transmite proprietatea inamicului ocupant.

Tribunalul a respins sistemul de apărare al părâtului asimilând rechiziția neregulată și efectuată cu violența irezistibilă pierderii lucrului și, deci, considerând posesiunea ca vițiată, vițiul ei cunoscut de posesor și ca atare neputând servi de fundament proprietății sale și urmând a se inclina înaintea dreptului mai legitim al proprietarului deposedat.

Soluțiunea tribunalului Gorj e de o desăvârșită echitate. Ea este însă în același timp strict juridică.

Intr'adevăr art. 1909 și 1910 c. civ. rom. prevăd că:

Art. 1909. Lucrurile mișcătoare se prescriu prin faptul posesiunii lor fără să fie trebuința de verio curgere de timp.

Cu toate acestea cel ce a pierdut sau cel cărui s'a furat un lucru, poate să-l revendice în curs de trei ani din ziua când l'a pierdut sau când i s'a furat dela cel la care-l găsește, rămânând acestuia recurs în contra celui dela care-l are.

Art. 1910. Dacă posesorul actual al lucrului furat sau pierdut l-a cumpărat la un bălcu sau la târg sau la o vindere publică sau dela un neguțator care vinde asemenea lucruri, proprietarul original nu poate să ia lucrul înapoi decât întorcând posesorului prețul ce l-a costat.

Aceste articole sunt reproducerea textelor corespunzătoare art. 2279 și 2280 din c. civil fran-

cez cu singura deosebire că alineatul 1 al art. 2279 c. civ. fr. (1909 c. civil rom.) cuprinde nu mai principiul: «En fait de meubles la possession vaut titre», la care legiuitorul român a adăugat «fără să fie trebuința de verio curgere de timp».

Doctrina franceză e de acord că principiul «En fait de meubles la possession vaut titre» (independent de considerente istorice anterioare) a fost introdus sub forma sa actuală în practica jurisprudențială a sec. XVIII și că ceea ce l-a determinat admiterea și-i justifică menținerea e utilitatea lui economic-socială.

Bourjon, care ne dă primele relațiuni precise în această privință, ne arată că la Châtelet, regula, devenită tradițională, era «une jurisprudence salubre et conforme a l'ordre public et à la sûreté du commerce».

Intr'adevăr revendicarea mobilelor admisă, fără alte restricții decât uzucaparea lor, de dreptul roman și, sub influența lui, și de dreptul cutumar al sec. XVI, constituia o serioasă piedică pusă comerțului. Făcându-se ecoul nemulțumirilor invitate în practică, doctrina și jurisprudența au schimbat soluția romană, admitând și generalizând nerevendicarea mobilelor, sistem consacrat de Codul Napoleon.

Că la baza admiterii regulei «En fait de meubles» stau considerațiuni de ordin practic o arată și *Bigot-Preaumeu și Portalis*.

Primul declară:

«S'a considerat simplul fapt al posesiunii ca un titlu; în deobște nici nu poate fi altul pentru lucrurile mobile. E de altfel de cele mai multe ori imposibilă o stabilire a identității și o urmărire a circulației lor dintr-o mână într'alta. Trebuie evitate procedurile, cari ar fi nenumărate și cari ar putea excede valoarea obiectelor în litigiu».

Iar Portalis:

«S'a procedat foarte rațional înlăturându-se din afacerile comerciale acțiunea în revendicare, căci aceste afaceri se referă la lucruri mobile, cari circulă repede, nu lasă nici o urmă și a căror identitate ar fi aproape totdeauna cu neputință de verificat și de recunoscut».

Aceleași motive cari au determinat în vechiul drept francez și au condus și pe redactorii codului Napoleon să admită nerevendicarea mobilelor servesc și azi la justificarea menținerii principiului.

Intr'adevăr dacă, derogând dela principiul general că nimeni nu poate da altuia ceea ce însuși n'are și că dreptul celui ce primește se stinge odată cu al celui ce i l-a transmis, legiuitorul a admis că terțiul posesor al unui lucru

1) Dl. D. Alexandresco XI, p. 348, deduce din acest adaos că legiuitorul român a admis ca fundament juridic al art. 1909 prescripția instantanee, teorie susținută de Marcadé, a cărui înrâurire asupra traducătorilor codului nostru civil e în deobște cunoscută.

mobili să fie la adăpost de revendicarea lui, deși cel care i-a transmis bunul nu-i era proprietar sau deși titlul său de proprietate a fost anulat, cauza e că legiuitorul a avut în vedere deosebirea practică între dobânditorul unui imobil și cel al unui lucru mișcător.

Cumpărătorul unui imobil are la îndemână registre de mutațiune, din cari (cu excepția unor lacune actuale în privința transmiterii prin succesiune, de ex.) poate constata suficient titlul de proprietate al vânzătorului, fără a mai adăoga că transacțiunile imobiliare se fac de obicei cu oarecare trecere de vreme tocmai în vederea studierii actelor de proprietate și, eventual, a obținerii de informații la locul imobilului.

La mobile dimpotrivă transacțiile se fac repede, lucrul poate trece în foarte scurtă vreme prin mai multe mâini și locuri, cumpărătorul nu poate sta să ceară un titlu în majoritatea cazurilor imposibil de produs și apoi lucrurile mobile sunt mai toldeaua fungibile și o identificare a obiectului urmărit ar fi de cele mai multe ori cu neputință. În această situație, cumpărătorul nu are altă garanție decât persoana vânzătorului, încrederea ce acesta îi inspiră.

Acest lucru a fost avut în vedere de legiuitor când a dat în art. 1910 c. civ. rom. o situație mai bună cumpărătorului dintr'un bălcu sau magazin, adică în condiții care-i dau dreptul să prezume pe vânzător proprietar al lucrurilor ce vinde.

În acest chip, având să stăteze între două persoane ambele demne de atenție, legiuitorul s'a pronunțat în favoarea celui mai demn de solitudine sa. Într'adevăr proprietarul care revendică bunul său instrăinat de un intermediar de rea credință, e cel puțin vinovat de încrederea ce i-a acordat, pe când cumpărătorul nu are să-și impute nimic atunci când nimic nu trăda reaua credință a vânzătorului.

Tocmai de aceea dacă proprietarul a pierdut lucrul mobil sau dacă i-a fost furat, ceea ce se poate întâmpla oricui, legea îi vine în ajutor acordându-i dreptul de revendicare, căruia terțiul posesor nu se mai poate opune. Tot ce i se acordă e o despăgubire a prețului plătit, fiindcă, în definitiv, paguba e mai echitabil s'o suporte cel ce, în orice caz ar fi fost păgubit, adică proprietarul care totuși obține lucrul înapoi, plătind numai prețul depus de posesorul actual. Și încă prețul nu se mai achită posesorului de rea credință (care poate fi, după cazuri, chiar considerat complice sau tănuitor) dacă din micimea prețului sau modul de a se prezenta al vânzătorului ar fi putut să-și dea seama că nu are aface cu proprietarul lucrurilor cumpărate.

Aceasta e deci rațiunea art. 1909: siguranța transacțiilor comerciale, protejarea terțiului cumpărător de bună credință care a crezut că vânzătorul e proprietarul lucrului ce vinde.

În speță nu poate fi vorba de aceste conside-

rente cari îndreptățesc pe posesor să-și opună dreptul său proprietarului revendicat. Părâtul care-și schimbă boii, luați cu forța de inamic, cu niște vaci aflate la acesta într'un chip ce se putea presupune ușor de părât, nu poate invoca nici buna credință, nici transacțiunea comercială, nici greutatea identificării. Niciun considerent de echitate și cum art. 1909 e legalizarea unei soluții de echitate, niciun considerent de drept nu poate justifica opunerea părâtului.

Soluția dată de Trib. Gorj se putea motiva suficient prin lipsa de bună credință a posesorului.

În adevăr, deși textul art. 1909 n'o prevede expres, ceea ce a făcut pe unii autori să creadă că dispozițiile acestui articol apără și pe posesorul de rea credință, totuși aproape unanimitatea doctrinei și jurisprudenței sunt de acord că numai posesorul de bună credință poate invoca art. 1909.

În sprijinul acestei păreri, pe care legiuitorul italian a prevăzut-o expres în art. 707 c. civ. este și rațiunea introducerii principiului și tradiția vechiului drept francez, care cerea bună credință, și argumentul de text prezentat de art. 972 c. civ. rom. (1141 c. civ. fr.).

Dacă legea cere bună credință posesorului unui lucru vândut la doi cumpărători și-l preferă numai în acest caz cumpărătorului cu dată certă anterioară, e că speța art. 972 e numai un caz de aplicare a principiului general cuprins în art. 1909.

Legiuitorul care a favorizat buna credință în materia perceperii fructelor și a uzucapiunii imobiliare, nu ar fi putut comite inconștiența de a nu o cere posesorului ce luptă cu proprietarul.

Jurisprudența e de acord că judecătorii fondului sunt suverani în aprecierea bunei credințe și, precum am arătat mai sus, judecătorii trib. Gorj aveau destule elemente spre a stabili, în speță, lipsa unei atari bune credințe.

Tribunalul Gorj a ținut însă să-și argumenteze soluția și prin considerente deduse din alin. 2 al art. 1909 c. civ. rom. considerând că în condițiile în cari a. fost depus, reclamantul poate invoca pierderea lucrurilor revendicate.

Tribunalul constată, în prealabil, că nu poate fi vorba de *furt*, căci lipsește unul din elementele delictului: clandestinitatea însușirii. Dealtfel doctrina e de acord asupra interpretării restrictive a art. 1909, așa că el nu e aplicat în delictul din familia furtului (abuzul de încredere, excocheria, etc.) și cari intrau în largă definiție a furtului în dreptul român.

Cu totul altul este însă cazul *pierderii*. Într'adevăr, doctrina admite că prin *pierdere* nu trebuie să înțelegem numai pe cea datorită unei *neglijențe* (ex. scăparea portofelului din buzunar), ci și pe cea cauzată de o *întâmplare*, care poate fi și o *forță majoră*, de ex. o inundație în timpul

căreia apele ar lua cu ele mobilierul unei case. Pierdere este deci *orice depozitare involuntară* care nu e furt. Reclamantul, în speță, depozitat de un inamic prin violență, nu are o situație diferită de cel căruia și vioul apei îi duce la vale gospodăria.

Analogia tribunalului Gorj e deci justă și legală.

În sfârșit, tribunalul, ținând a răspunde pe larg tuturor argumentelor invocate de pârât, respinge aserțiunea că inamicul e proprietar al bunului rechiziționat chiar neregulat. Cu drept cuvânt tribunalul opune acestei teorii învechite, pe care doctrina modernă o părăsește ca anacronică, principiile de civilizație prevăzute în convenția dela Haga din 11 Martie 1912, convenție ratificată atât de noi cât și de Statul german căruia aparțineau rechiziționatorii improvizati, și care, în art. 46, 47 și 52, impune respectarea proprietății private și interzice rechizițiile neregulate, eufemism sub care se ascunde jaful.

* * *

Sentința, judicios motivată a trib. Gorj, e remarcabilă prin fericita armonizare ce face între *drept și dreptate*.

Dacă apărarea abilă, în susținerea unei cauze și sedusă de subtilitățile unor raționamente cauzistice, recurge la jonglarea cu sofismele, căroră le atribuie ca suport material textele unei legi create spre a asigura dreptatea și a reprimă abuzul, e datoria judecătorului să readucă desbaterile în lumea realităților, să împrăstie sofismele, să degajeze adevăratele principii cari fac din lege un scut al dreptății.

A fi încercat și isbutit să facă acest lucru în împrejurări grele, constituie pentru judecătorii cari au dat această sentință, un act de demnitate și un gest de civism, pe cari am ținut să le semnalăm.

București 25. VII. 1920.

ALEX. VELESCU.

TRIBUNALUL ILFOV S. I. COMERCIALĂ

Audiența dela 11 Mai 1920

Președinția d-lui I. CERNĂȚEANU, judecător

Lascăr L. Catargi cu Banca Bercovitz

Sentința civilă No. 253

Contractul de compt-curent. — Buna credință. — Maxima «rebus sic stantibus». — Art. 370—373 c. com. și art. 970 și 977 c. civil.

Convențiunile trebuiesc executate de bună credință. Convențiunea nu-și întinde forța obligatorie decât în măsura în care părțile contractante au putut să o prevadă și întrucât sunt capabile să o suporte.

Judecătorul are căderea să examineze echilibrul causal al unui contract, fiind suveran în aprecierea sa. Maxima «rebus sic stantibus» este ca și teoria dotei mobiliare, o construcțiune a jurisprudenței.

Tribunalul.

Asupra acțiunii făcute de Lascăr Catargi cu petițiunea înreg. la No. 54066/919, prin care se cere a se constata de Tribunal: a) că datorează pârâtei Banca Bercovitz suma de lei 180000 capital plus dobânzile convenite dela 15/28 Martie 1912, scăzându-se ceea ce s'a mai plătit; b) că nu-i mai datorează nici o dobândă dela invitațiunea de plată ce i'a făcut; c) că nu are nici o cauză inserțiunea plăței unei comision semestrial de 1% și d) făcându-se plata datoriei de către reclamant în lei, pârâta Banca Bercovitz să restituie gajul compus din 250 acțiuni ordinare și de jouissance sucrieres Roumaines;

Având în vedere actele de la dosarul cauzei cum și concluziunile părților orale și scrise depuse la dosar:

Considerând că din toate aceste se constată în fapt următoarele:

Între reclamantul Lascăr L. Catargi și pârâta Banca Bercovitz intervine un contract de compt-curent garantat cu gaj în condițiunile următoare: Banca Bercovitz deschide reclamantului un compt curent, debitându la 6/19 Martie 1912 cu suma de frcs. 20056, 200% pe cari pârâta îi plătește pentru reclamant la casa Dukas & Comp. din Băile. Puțin după aceea, la 15/28 Martie 1912, Banca Bercovitz plătește pentru reclamant la Banca de Credit Român suma de lei 180000 ridicând în schimb dela acea Banco 250 acțiuni Sucrieres Roman-Sasaut ale reclamantului. Se stabilește tot odată între părți ca comptul acestei datorii să fie ținut în frcs. care calculat pe cursul de 99, 90 revine la franci 180180 cu care reclamantul este debitat. Părțile mai convin și asupra unei dobânzi de 5 1/2% pe an pentru perioada de 6 luni cu începere dela 15/28 Martie 1912, plus un comision semestrial dela 1 la mie. Pentru garantarea întregului comp se stabilește ca Banca Bercovitz să păstreze în gaj cele 250 Sucrieres ridicate dela Banca de Credit Român și ca valoarea lor după cursul de zi al bursei din Bruxelles va trebui să covârșescă în mod permanent cel puțin cu 120% soldul debitor (a se vedea scrisorile din 25 Martie 1912 semnate Lascăr L. Catargi și 15/28 Martie 1912 semnate L. Bercovitz).

Acțiunile sus menționate a continuat a garanta ca gaj comptul reclamantului neîntrerupt până în prezent. În acest interval de timp dobânda datoriei a mers crescând, ast fel la 2/15 Octombrie 1913 pârâta face cunoscut reclamantului că îi sporește dobânda cu 1 1/2% pe an (a se vedea scrisoarea cu acea dată), iar ultimul extras de compt încheiat la 15 Decembrie 1919 prevede o dobândă de 8 1/2% (a se vedea extrasul de compt aflat la dosar).

În cursul anilor dinainte de războiu Banca Bercovitz trimitea reclamantului potrivit de lei Băncilor situația comptului său curent și acest com. uzu pt. 1 Septembrie 1913 îl găsim pe reclamant debitor cu suma de 3 franci 225100, în care se cuprind dobânzile, comisionul, che uliile de compt și timbre până la zi. lt

La data de 22 Septembrie 1919 L. Catargi găsim avantajos să vândă cele 250 acțiuni Sucrieres găfate Băncii Bercovitz, întrucât cursul lor se ridicase foarte mult la Bursa Bruxelles atingând 1000 franci de acțiune, scrie pârâtei să predea acțiunile găfate Creditului Anverses la Bruxelles, care va număra pentru comptul d-lui R. Raymaekers franci belgieni 250000, în schimbul titlurilor predate (a se vedea scrisoarea cu data de 22 Septembrie 1919). Banca Bercovitz nedând nici un curs acestui ordin, reclamantul intervine atunci prin Banca Agricolă oferinduse să achite comptul său în lei românești, iar în schimb Banca Bercovitz să îi libereze gajul ce urma să fie predat la Bruxelles. La această intervenție a Băncii Agricole pârâta răspunde că gajul reclamantului nu poate fi liberat până ce comptul său curent nu va fi achitat în franci plătibili la Bruxelles, ceea-ce însemna pe cursul dela acea dată circa 2500000, în loc de 383250 lei cum pretindea reclamantul.

Față de atitudinea Băncii Bercovitz reclamantul intențea să acțiunea de față.

Având în vedere că astfel stând faptele urmează a se examina care este obiectul obligațiunei părților angajate prin convenția de mai sus.

Considerând că din cele expuse până aci rezultă că părțile au convenit în 1912 ca comptul curent al reclamantului garantat cu gaj să fie ținut în franci.

Că la acea epocă francul belgian era aproape egal cu leul românesc fiind adeseori egal cu acesta și uneori chiar în-

tracut cu câteva centime cum era în anii buni agricoli, toamna în timpul exportului de cereale;

Că la acea dată părțile față cu această minimă diferență de curs între cele două monede nu puteau fi preocupate de ideea de speculă bazată pe cursul monetar;

Că această părere este confirmată și de faptul că în cursul anilor din înainte de intrarea României în războiu părțile a urcat în câteva rânduri dobânda pe care reclamantul o plătea pentru datoria sa, dobândă care la început era de 5 1/2% iar în urmă a fost urcată la 8 1/2%;

Că deci părțile înțelegea că singurul beneficiu ce putea să realizeze din acest compt curent pe care l'a deschis reclamantul era dobânda convențională, pe care o urca de atunci găsă că banii se scumpeau pe piața noastră (a se vedea scrisoarea din 2.15 Octombrie 1913 semnată L. Berovici);

Având în vedere că din chitanța cu data de 1 Iulie 1913 alătură în copie la dosar se constată că părțile primește de la Banca Marmorosch suma de 15000 lei pentru comptul reclamantului; deci la acea dată părțile înțelegea că reclamantul își poate plăti datoria și în lei românești fără a ridica vre un fel de obiecție cu privire la modul de plată, căci preocuparea de a specula cursul francului la acea epocă nu își avea sensul;

Având în vedere că dacă în convenție se vorbește că cursul acțiunilor depuse în gaj se va regula după bursa din Bruxelles pentru ca valoarea lor să covârșască totdeauna cu cel puțin 120% soldul debitor, s'a stabilit cu alte cuvinte o marjă a cursului gajului, aceasta a fost convenit pentru a se garanta mai bine valoarea gajului, fără însă a se înlesni astfel într-o ceva asupra monedei în care urma a se plăti datoria. Era natural ca cursul acțiunilor gajate să se reguleze după bursa din Bruxelles de care ce acele acțiuni aparțineau unei societăți belgiene;

Având în vedere că chiar dacă am stabili că părțile au convenit prin contractul de care ne ocupăm ca plata comptului să se facă în franci, iar nu în lei încă urmează a vedea dacă acea convenție încheiată în 1912 mai poate fi obligatorie astăzi pentru părțile contractante;

Având în vedere că unul din principiile dominante în materia de contracte este acela că ele trebuiesc executate de părți cu bună credință (art. 970 c. civil);

Că la încheierea unei convenții părțile contractante au în vedere o sumă de împrejurări existente la acea dată, împrejurări care le permit a face calculul avantajelor și dezavantajelor pe care și le creează reciproc contractând;

Că aceste împrejurări pot să varieze în cursul duratei convenției, destul numai ca ele să fi putut fi prevăzute de părți la data contractului. Se creează astfel un echilibru între obligațiile ce părțile îșiiau reciproc. obligația uneia părți fiind cauza obligației celei alte părți. Acest echilibru causal ce stă la baza contractelor sinalmatice este rezultatul calculului ce fiecare dintre părți și-a făcut în situația de atunci și în limita prevederilor posibile;

Că dacă în urmă au intervenit evenimente cu totul excepționale care schimbă situația de până atunci făcând ca echilibrul să se rupă prin crearea de avantaje excesive de o parte și pierderi ruinătoare de cealaltă parte, și dacă acele evenimente nu puteau fi prevăzute la data când convenția a fost încheiată, e just ca părțile să fie exonerate de obligațiile lor. De aci teoria impreviziunii, după care părțile contractante au admis clauza tacită: «rebus sic stantibus» pe care judecătorii interpretând convenția părților au dreptul să o stabilească;

Potrivit acestei clauze tacite, părțile trebuiesc considerate că au convenit ca contractul să fie reziliat dacă ar surveni evenimente de așa natură în cât dacă părțile le-ar fi cunoscut la data contractului ele nu l'ar mai fi încheiat. E vorba de evenimente excepționale și imprevizibile, ce constituiesc «alea extraordinare», spre deosebire de cazurile de forță-majoră ce se pot prevedea și care constituiesc «alea ordinare». Aceste din urmă fiind previzibile se pot reglementa de părți prin contract, pe când cele d'îndăi fiind imprevizibile la data contractării, fac ca contractul să înceteze, sau să sufere modificări în executare. (Gaston Jéze, Consultation pour Mr. C. Dissesco);

Această regulă de drept ce există și în dreptul roman, a trecut în dreptul modern și dacă codul civil n'o prevede expres, nu e mai puțin adevărat că se află cuprinsă în art.

970 c. civil, care pune principiul enunțat mai sus că convențiile trebuiesc executate cu bună credință.

Aceeași idee de impreviziune se găsește cuprinsă și în art. 877, 984, 1457, 1458, 1461 c. civ. și ea urmează a fi aplicată prin analogie ori de câte ori există identitate de rațiune: «ubi eadem ratio, idem jus»;

A refuza exonerarea debitorului de cazuri ce nu se puteau prevedea, cari fără a'l pune în absoluta imposibilitate de executare, îi creează totuși o situație ruinătoare, iar celei alte părți câștiguri excesive pe cari nu le-a putut compta la data contractului, ar însemna a nu ține seamă de principiul cuprins în art. 970, cod. civ. cum și în art. 977 c. civ. după care convențiile trebuiesc interpretate după intenția comună a părților, nu după sensul literal al termenilor;

Că dacă pentru eroare, care e un viciu de consimțământ, viciu născut în împrejurări existente la data contractului, legiutorul prevede în art. 953 c. civ. că e locul a se anula contractul, prin a fortiori contractul nu poate continua să oblige pe părți când la data încheierii lui au lipsit împrejurările extraordinare ce îngreuiază enorm executarea, împrejurări pe cari părțile nu le-au putut cunoaște nici prevedea și deci în privința căvora le-a lipsit întreg consimțământul.

Războiul mondial prin condițiile în care s'a dat și perturbările profunde economice pe cari le-a produs, constituie evenimentul tipic care să ocazionaze aplicarea regulei «rebus sic stantibus». Războiul acesta a făcut ca mai în toate țările doctrina să o admită, jurisprudența să o aplice, iar legiutorul să o prevadă în mod expres, în legile ocazionate de război. Astfel în Franța ca doctrină cităm: A. Wahl, Le droit civil et commercial de la guerre, Tom. II, No.

Consultation pour Mr. C. Dissesco pour le prof. A. Wahl, Paris 22 April 1919; Demagne, Revue trimestrielle de droit civil, 1916. 2612; M. Guellette, Des effets juridiques de la guerre sur les contrats, p. 326, Paris 1918; Cesbron, Etude sur les effets de la guerre sur les contrats, Paris; A. Weiss Consultation pour Mr. C. Dissesco, Paris 12 Mai 1919; G. Jéze, Consultation pour Mr. C. Dissesco, Paris, 19 April 1919;

Ca jurisprudență: Decisiunile consiliului de Stat Francez din 30 Martie 1916 (Comp. d'éclairage de Bordeaux — Sirey 1916. 3. 17; Dalloz 1916. 3.25); 20 Iulie 1917 (comp. gen. des automobiles postales. Dalloz 1917. 3. 25; 3 Aug. 1917 (Comp. des messageries maritimes, Sirey 1917. 3.38); 8 Februarie 1918 (soc. d'éclairage de Passy, Gazette De Tribunaux 15 Martie 1918);

Iar p'ntre legile din timpul războiului;

Legea din 21 Ianuarie 1918.

Legea din 17 August 1917 asupra rezilierii arendărilor rurale din cauza războiului; Legea din 9 Martie 1918 relativă la modificările aduse arendărilor prin starea de război. (A se vedea deasemenea doctrina, jurisprudența și legile de război în Italia, Germania, Anglia, citate de D-l Albert Wahl op. cit.)

În România decretul pentru liquidarea contractelor de furnituri încheiate cu Ministerul de Luări Publice apărut în Monitorul oficial No. 201 din 29 Noiembrie 1918 prevede rezilierea acestor contracte de către o comisiune creată în acest scop. Ca doctrină cităm pe S. Serbesco: Effets de la guerre sur l'exécution des contrats, în Revue trimestrielle de Droit civil No. 2 din 1917; H. Asnavorian — Executarea contractelor de vânzare încheiate înainte de război — Curierul judiciar No. 38-39 din 1920.

Potrivit acestei teorii instanțele judecătorești examinând intenția părților la data contractului și apreciind pot găsi că e locul a face aplicația clauzei tacite «rebus sic stantibus» — chiar dacă nu există împiedicare absolută de a executa obligațiunea. În acest caz judecătorii sunt autorizați fie să considere delegate pe părți de obligațiile luate fie să suspende executarea contractului, fie să modifice cuantumul prestațiilor, după împrejurări.

Obligațiunea ce s'ar putea aduce ca aplicând această teorie s'ar putea abuza de ea și s'ar compromite siguranța convențiilor nu este fondată căci pentru aplicarea ei se cere după cum s'a arătat mai sus următoarele condiții: a) Evenimentul excepțional ce face executarea prea oneroasă să fie imprevizibil la data contractului; b) Evenimentul excepțional să provoace o asemenea îngreunare în cât părțile nu ar fi încheiat contractul dacă l'ar fi cunoscut; c) Ca el să fie cu totul străin voinței debitorului. Intrându-se aceste condiții creditorul este la adăpost de ori ce arbitrar, iar în ce privește aprecierea împrejurărilor de fapt din care să se

deducă îndeplinirea acelor condițiuni, instanțele de fond nu și-ar atribui alte puteri decât cele pe care le au de a aprecia faptele. (a se vedea S. Serbesco, op. cit. No. 19).

Având în vedere că la data de 12/26 Martie 1912 când părțile au contractat în cazul adus spre judecare prin acțiunea de față, nu-i admisibil ca părțile să fi putut prevedea ce se va deslășui așa curând războiul mondial cu consecințele lui nebanuinite între care și scăderea cursului leului românesc pe piața străină, în speța pe piața belgiană, în așa măsură în cât ahea să poți cumpăra francul belgian cu șase-sapte lei românești;

Că, deci, nu putea fi în intenția părților la acea dată ca pentru 180000 lei cât Banca Bercovitz a plătit pentru reclamant, să i se achite părții franci belgieni pe cursul de șase-sapte lei cât valorau la data întăritării acțiunii din cauza perturbărilor economice produse de războiul mondial. Nu putea bănuși ca posibila, nici reclamantul o astfel de pierdere dușă până la ruina, nici părțile nu putea întrevădea un asemenea câștig fantastic, când ceea ce plătise erau lei pentru care înecăsa dobândă din ce în ce mai mare.

Că este în afară de orice îndoială că dacă părțile ar fi putut prevedea la data de mai sus scăderea cu totul desproporționată a leului românesc față de francul belgian — scădere provocată numai de un război cu efecte nebanuinite mai înainte, ele nu ar mai fi încheiat contractul de care ne ocupăm astăzi, căci nu se putea ca reclamantul să accepte fără nici un motiv un contract ruinător;

Că iarăși nu poate fi vorba de v'r'un fapt voluntar al debitorului care să fi determinat evenimentul care a îngreuiat enorm executarea contractului în cazul de față;

Că astfel fiind, întrucât condițiunile enunțate mai sus se intrinsec în cazul de față, elocul a se face aplicația clauzei tacite *«rebus sic stantibus»* și prin consecință a constata că chiar dacă reclamantul s'a obligat în 1912, să plătească franci, singura soluție ce se poate da litigiului este că astăzi dănsul a încetat de a mai fi legat de o asemenea obligație, putându-se libera în lei românești;

Considerând că a decide ca reclamantul să plătească astăzi franci belgieni, adică șasesute — șaptesute lei pentru o sută lei primiți, sau în total circa 2.500.000, în loc de 383.000 lei, ar însemna a consfinți o obligație lipsită de cauză care, potrivit art. 966 cod. civ. nu poate avea nici un efect. Într'adevăr cauza obligațiunei uneia din părți constând în contra prestația pe care o procură cealaltă parte, în cazul de față obligațiunea de a plăti așa cum se pretinde de părăt ar echivala cu o obligație lipsită de cauză;

Având în vedere că susținerea părții că dănsa s'a împrumutat cu franci belgieni în contul acțiunilor găjate și că deci restituind gajul în schimbul plăței în lei, ar suferi o pagubă, este neîntemeiată, întru cât gajul rămânând proprietatea reclamantului, operațiile făcute de părăt pe piața belgiană o privesc pe dănsa personal.

Că pe de altă parte obiecțiunea ridicată de părătă că reclamantul plăind comptul său în lei ar realiza fără drept un câștig exagerat întru-cât valoarea gajului la epoca de față este mult ridicată, e fără temei, căci gajul ce garantează comptul curent, continuând a fi proprietatea reclamantului, e just și echitabil ca lui să i profite creșterea de valoare a acțiunilor găjate, destul numai să nu se înbogățească pe nedrept în dauna altuia, cea ce nu este în cazul de față;

Că pentru toate aceste motive comptul reclamantului urmează a fi plătit în lei, iar nu în franci;

Că din extrasul de compt încheiat pe ziua de 15 Decembrie 1912 se constată că soldul debitor al reclamantului se ridică la acea dată la 383250 lei, cuprinzând capital, dobânzi, comision, cheltuieli de port;

Că întru cât reclamantul s'a oferit să plătească părătei comptul său în lei la data întăritării acțiunei, plată pe care părăta a refuzat-o, dănsul de la acea dată nu mai datorează dobânda la datoria sa;

Că deci scăzându-se din suma de lei 383250 suma de 3600 lei ce reprezintă dobânda de 8 1/2 % pe timp de 40 zile, 5 Noembrie 15 Decembrie 1919, comptul se reduce la suma de 379650 lei;

Considerând că în ce privește cererea reclamantului de a se constata că inserțiunea unui comision semestrial de 1 la mie este lipsit de cauză, urmează a fi înlăturată întru cât părțile au convenit astfel prin scrisoarea cu data 12/28 Martie 1919, iar acest comision uzitat de toate băncile, re-

prezintă plata serviciului făcut prin procurarea numerarului împrumutat de bancă;

Având în vedere că stabilindu-se după cum s'a arătat că comptul reclamantului se cifra la data întăritării acțiunei la suma de 379350 lei pe care reclamantul se oferă a plăti, urmează că părăta în schimbul acestei sume să restituie gajul sus menționat;

Că astfel fiind acțiunea se găsește în parte întemeiată și căta a fi admisă ca atare;

Apreciind și asupra cheltuielilor de judecată cerute de reclamant le fixează la 300 lei;

Pentru aceste motive redactate de D-I Judecător I. Calmnschi: Trib. admise în parte acțiunea etc:

(ss) I. Cernățeanu; I. Calmnschi.

Grefier (ss) A. Otinculescu.

NOTA.—Tr.b. comercial Ifov, s. I, a elaborat în speța de față o sentință, care poate servi de model. E vorba de stabilirea unui principiu de echitate într'o materie în care puterea judecătorească avea și arc cea mai suverană putere de apreciere. Când magistratul care, autorizat cu cele mai largi puteri de apreciere, luând câte odată ca punct de plecare chiar o simplă presupțiune, caută dimpotrivă să justifice modul său de a vedea nu numai pe ceea ce în conștiința sa i se păruse drept și echitabil, dar caută să-și justifice considerentele pe curentecele cele mai noi ale jurisprudențelor și doctrinelor contemporane, atunci putem zice că magistratul acela a făcut o lucrare îngrijită din care putem cu toții trage foloase. Acesta e cazul.

În speța de față, în câteva cuvinte, e vorba de soldarea unui compt-curent început la 1912—adică atunci când nu se putea prevedea ceea ce s'a întâmplat.— Acest compt-curent era ținut în franci într'o epocă când leul și francul erau «al pari». În afară de asta, comptul-curent mai era ținut în franci fiindcă acțiunile care garantau acest compt-curent erau efecte străine, cu un curs bine determinat numai în bursa din Bruxelles, unde erau și colate, și în fine, mai era ținut în franci fiindcă așa fi convenea și debitorului gagist care trăia în străinătate. La lichidarea comptului-curent, în 1920, conflictul la naștere foarte natural. O bancă rapace nu trebnia să p'ardă ocazia de ași manifesta pretențiuni—chiar nefondate—când putea realiza un câștig imens de pe urma cataclismului mondial. Să debursezi 383.000 lei și să ceri 2.500.000 lei? De ce nu!?

La această tribunalul s'a opus. S'a opus întru din spirit de echitate, căci nu se cădea ca o operațiune încheiată de bună credință să ducă la completă ruina a debitorului. Nu se cădea iarăși ca o bancă care își lua ca echivalent al serviciului făcut o dobândă destul de mare, să mai încerce o plus valută, mai bine zis un joc de bursă cu clientul său, care nu ceruse aceasta. De asemenea nu era cinstit ca o bancă care era în folos dacă i se rambursa suma de 380000 lei să pretindă 2500000 lei, numai din considerațiunea nenorocită că războiul mondial adusese ruina monetară a Statului nostru în favoarea leului Belgian.

S'ar zice că sentința de față, printr'o presimțire fericită a amorsat legea asupra câștigurilor de război, căci nu ar fi existat câștig de război mai tipic ca cel de față.

Sentința de mai sus se întemeiază în afară de toate motivele pe scurt examinate și pe o chestiune de drept, care s'a pus foarte des în ultimul timp, pe maxima care s'a afirmat la început mai mult în dreptul internațional și care face epocă azi în dreptul civil și anume *«Rebus sic stantibus»*. Aceasta pune pe scurt următoarea întrebare: Poți

să oblige pe cineva la executarea consecințelor, fie directe, fie îndepărtate, ale unui contract, atunci când a contractat de perfectă bună credință și când nu putea să prevadă, nici să bănuiască cel puțin, că contractul pe care l'a acceptat poate să-l ducă la executarea unor obligațiuni excesive sau chiar ruinătoare?

Problema aceasta a făcut obiectul celor mai mari și dese procese în ultimul timp la noi și în străinătate, și era firesc ca obligațiunile rezultate din contractele făcute înainte de război să fie cu totul altele ca cele la care s'ar fi putut aștepta debitorul. Capacitatea debitorului, în sensul material al cuvântului, era întrecută. Ar fi inutil să citez exemple.

Jurisdicțiile nu sunt încă unanim fixate în modul lor de a vedea în asemenea cazuri. Unele admit exonerarea completă a debitorului, altele admit numai o atenuare a condițiilor, o ușurare în executare. Ceeace importă e că lucrurile nu puteau fi lăsate la voia întâmplării. Soluțiunile au depins dar de spiritul mai mult sau mai puțin larg al diferitelor jurisdicțiuni.

Principiul dominant a rămas totuși acesta: Nu poți să oblige pe nimeni să execute un lucru pe care nici nu l'a putut prevedea și că trebuie păstrat echilibru reciproc între obligațiunile părților, obligațiunea unor fiind cauza obligațiunei celeilalte părți. Totul depinde, cum foarte frumos zice sentința de mai sus, de echilibrul causal ce stă la baza contractelor sinalagmatiche și care nu este decât rezultatul calculului ce fiecare dintre părți și-a făcut în situația de atunci și în limita prevederilor posibile. E ceeace era la Romani «periculum rei venditae creditae», adică riscul pe care îl suportă cumpărătorul unui lucru luat pe credit și rămas până la achitare în îngrijirea vânzătorului. Românii simțeau, cu finețea spiritului lor juridic, că trebuia să existe un echilibru între risc și ne-complectarea achitare a lucrului și că dacă merita să suferi riscul, nu era decât din faptul că puteai să-l *prevăzi*, lăsând obiectul în mâna altuia. Chiar în dreptul modern *teoria riscului* pusă înainte în Franța de Barbeyrac și în Germania de Puffendorf a condus a *contrario* la deslegarea problemei cuprinsă în maxima «*Rebus sic stantibus*», precum astăzi ultima a lămurit în multe împrejurări pe cea dintâi.

Difficultatea în materia noastră a mai provenit și dintr'altă cauză și anume din confuziunea pe care o face codul francez și al nostru (art. fr. 1101 până la 1233—rom. 942 la 1114) în ceeace privește efectele obligațiunilor cu efectele convențiunilor. Efectele amândorora sunt așezate în cod unele lângă altele, fără nici un rost, cu toate că aceste două lucruri sunt foarte deosebite. Contractul are de scop să nască, să modifice, să transfere sau să stingă obligațiunile și tot acest complex constituie starea de necesitate sau de constrângere în care se găsește debitorul și care nu e altceva decât «*obligatiunea*».

Prin urmare, nu se poate face aplicațiunea maximei «*Rebus sic stantibus*» decât atunci când s'a făcut clar deosebirea dintre efectele contractelor și efectele obligațiunilor. Sentința de mai sus are meritul de a fi simțit chiar această distincțiune, căci a admis efectele rezultate din contractul de compt-curent, dar nu a admis neprevăzutul, adică efectele care «*stricto sensu*» ar fi trebuit să decurgă din obligațiuni, adică din complexul acela nenorocit care ar fi trebuit să constituie starea de necesitate sau de constrângere în care s'ar fi găsit

debitorul și care nu era altceva decât «*obligatiunea*».

Maxima de mai sus, atâta la modă astăzi, răstoarnă în parte un vechiu principiu care zice că «convențiunile legalmente formate în loc de lege pentru aceia cari le-au făcut». Prin urmare, maxima noastră obține un succes foarte relativ și totul depinde de spiritul juridic unde i se face aplicațiunea. Totul până aci depindea dela lege. Voiai să modifice un contract sau să l'anulezi—in afară de voința ambelor părți—trebuia să te duci în fața judecătorului, care ți admitea cererea, întemeiat numai pe un text de lege. Excepțiunile erau foarte rare, ex: la *mandat*, la contractul de *societate* făcut pe termen nemărginit, la *locațiune* făcut pe perioade sau fără limitare de durată, ori dimpotrivă, cazuri când nici consimțământul ambelor părți nu putea să modifice contractul, precum la contractele relative la drepturile de familie, etc.

Maxima «*Rebus sic stantibus*» se întemeiază pe principiul *relativității contractelor* în ceeace privește lucrul. Toată dificultatea provine însă din faptul că codul civil a tratat incomplet relativitatea contractelor în ceea ce privește obiectul. Marele jurisconsult Pothier a zis că: o convențiune nu poate avea efect decât asupra punctelor pe care le au voit părțile.

Dacă lucrurile ar fi rămas aci și dacă jurisprudența n'ar fi făcut această nouă construcțiune, ne-am fi întors desigur la felul strict de interpretare arhaică. Totul însă a evoluat. Românii chiar, făceau o excepție în privința interpretării contractelor de bună credință (*Digeste*, cartea XXI, tit. 1, fr. 20), aplicând principiul: «*Ea quae sunt moris et consuetudinis in bonae fidei iudiciis debent venire*». După contractele de bună credință a mai survenit un fel de contracte cari au ajutat la evoluțiunea mai sus enunțată, anume: contractele în cari întinderea lor nu era bine stabilită și mai cu seamă contractele în cari părțile nu s'au exprimat destul de clar și în cari se află subînțelesuri. Codul civil nu putea să le treacă cu vederea. Art. fr. 1135—rom. 970, admit că convențiunile obligă nu numai la ceeace e exprimat, dar chiar la toate urmările echității, conform cu obiceiul, etc.

Lupta era grea! Art. 970 recomanda executarea completă a contractului cu toate urmările lui, iar maxima «*Rebus sic stantibus*» recomanda magistratului dimpotrivă cea mai fericită clemență, că scopul de a feri pe una din părți tocmai de executarea tuturor urmărilor cari ar fi putut decurge din contract, atunci când aceste urmări nici nu puteau fi bătute la facerea contractului cu bună credință.

Balanșa conținea două elemente contrarii. Unul trebuia să triumfe, dar prin ce împrejurare? Pe principiul că contractele trebuiesc interpretate și executate de bună credință, și pe libertatea de investigațiune a judecătorului; astfel pentru termenii improprii, pentru clauzele dubioase, unde se aplică adagiul «*actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat*», cât și pentru enunțările incomplete.

Dreptul german, în special, a pretat la controverse în această materie, și mai cu seamă în ceeace privește analiza asupra rolului voinței în formarea obligațiunilor contractuale. D. Saleilles a raportat în Franța această teorie. Dacă analizezi voința părților în momentul când ele contractează, observi că în cea mai mare parte a cazurilor părțile contractante nu au putut să prevadă dinainte toate consecințele posibile ale angajamentului

lor și că nu era tocmai logic ca, mai târziu, când s'a ivit vreo dificultate, judecătorul să le considere ținute în baza voinței lor. Prin urmare, e rar să găsești în contracte concursul absolut al voinței părților, și că desigur părțile ar fi avut ceva de zis dacă cineva le-ar fi prezis cu certitudine efectele îndepărtate ale convenției lor. Unii autori germani au și negat existența veritabilă a obligațiilor convenționale, ceea ce credem că ar fi o exagerare.

Sistemul cel mai sănătos e cel eclectic. Judecă-

torul să oblige părțile la executarea principală a convenției, care a fost contractată fără nici un fel de îndoială și să-și păstreze dreptul de suverană apreciere în ceea ce privește obligațiunile extraordinare și neașteptate născute din acea convenție.

Iată dar că maxima «Rebus sic stantibus» e rezultatul unei clemențe judecătorești, născută din aplicațiunea unui sistem median.

ALEX EM. IĂZĂRESCU

Doctor în drept dela Paris, avocat.

REZUMATELE JURISPRUDENȚEI CURȚILOR DE APEL ȘI ÎN ALTE CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA II

Apelant: Maria St. Dorojan și Dr. M. Zambra, prier d-nii avocați
Țapeluși și Dem. I. Dobrescu.
Intimat: Ion C. Tăhulă, prin d. av. Urlățeanu.

Decretul-lege 1420/920.—*Simpla încunoștințare făcută proprietarului că nu înțelege să se mute din imobil, poate înlocui contestația cerută de art. 4 din Decretul-lege?*

Din termenii art. 4 din Decretul-lege dela 2 Aprilie 1920 rezultă că dacă chiriașul a dat o declarație că la expirarea termenului închirierii se va muta, chiar dacă va interveni o lege de prelungire, acest chiriaș este obligat să facă contestație în termen de 10 zile dacă voește să desființeze clauza, dovedind că a dat-o în necunoștința împrejurărilor legale sau de fapt, iar dacă nu a făcut contestația în termenul arătat, chiriașul e decăzut din dreptul său.

Prin contestația despre care se ocupă art. 4 din noul Decret-lege nu e vorba de o simplă încunoștințare, pe care chiriașul a făcut-o proprietarului, că revine asupra declarației ce a dat; căci această contestație nu poate fi înlocuită nici prin recunoașterea din acțiunea ce a introdus-o la prima instanță, nici prin o încunoștințare verbală ce ar fi făcut proprietarului, și pentru a cărui stabilire cere dovada cu martori, ca în speță. Dovada cu martori nu e admisibilă, fiindcă este neconcludentă și inutilă, ca neputând conduce la stabilirea unei împrejurări ce ar schimba soluțiunea procesului.

Prin urmare, intimatul nefăcând în termen contestația cerută de art. 4 din Decret-lege, el urmează a fi decăzut din dreptul său. (Curtea de Apel Buc. s. II, decizia civ. 175 din 3 Iulie 1920, prin care s'a admis apelul contra sentinței 791/920 Trib. Ilfov s. II civ. cor.)

SECȚIA III

Apelant: Arghir Tase, prin d. av. Hurmuz Aznavorian.
Intimat: Al. Scărlătescu, prin d. av. Radian și Vasilescu.

Decretul-lege 1420/920.—*Declarație de renunțare.—Transacție.—Neasimilarea ei cu o declarație de renunțare.—Art. 4 din Decretul-lege 1420/920.*

Art. 4 din noul Decret-lege nu a avut în vedere de cât declarațiunile de renunțare prevăzute de art. 37 din legea măsurilor excepționale, declarațiuni unilaterale, care emană dela chiriaș, iar nu și tranzațiunile intervenite între proprietar și chiriaș, cari stabilesc drepturi și obligațiuni reciproce, indivizibile prin natura lor.

Prin urmare, în speță, intervenind între apelant și intimat transacția prin care cel dintâiu convine să se

mute pe ziua de 23 Aprilie 1920, iar celalt să renunțe la daunele și cheltuielile cerute prin acțiunea ce-o întințase, nu poate fi considerată ca o declarațiune de renunțare în sensul art. 4 din Decret-lege. (Curtea de Apel Buc. s. III, decizia civilă 114 din 16 Iunie 1920 prin care s'a respins apelul contra sent. 200/920 Trib. Prahova s. III).

SECȚIA IV

Apelant: N. Constantinescu Bârsan, prin d. av. Florian.
Intimat: Matei Popescu, prin d. av. N. Radovici.

Decretul-lege 1488/919.—*Clauză de renunțare.—Denuțare.—Inoperare.*

Decretul-lege 1488 din 19 Decemb. 1919, declară prelungite până la 23 Aprilie 1921 toate contractele de închiriere în curs, și toate clauzele inserate în contracte pe care proprietarii s-ar fi rezervat dreptul de a le denuța înainte de expirarea lor, nu-și mai pot produce efectele lor și rămân deci abolite, ca contrarii dispozițiunilor Decretului-lege.

Prin urmare, în speță, deși apelantul și-a rezervat dreptul să denuțe contractul pentru cei doi ani din urmă, și a făcut notificare că înțelege să uzeze de clauza inserată în contract, nu-și mai poate produce efectele sale. (Curtea de Apel Buc. s. IV, decizia civilă 60 din 1 Aprilie 1920 prin care s'a respins apelul contra sent. 179/920 a Trib. Ilfov s. I c. cor.)

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurrent: Iosef Cahane, prin d. av. I. Vasiliu Neacșu.
Intimat: Capitan Gh. Ghiț, prin d. av. P. Poni.

Apel.—*Cerere nouă.*—*Inadmisibilitate.*—*Motivele inadmisibilității.*—*Dacă sunt de ordine publică.*—*Soluție negativă.*—*Consecințe.*—*Art. 327 pr. c.*

Dispoziția din art. 327 pr. c., care oprește în general ca în apel să se facă vre-o cerere nouă, este consecința principiului că la această instanță judecată este limitată numai asupra punctelor din hotărârea primei instanțe, atacată pe calea apelului, deci fără a se putea în orice caz depăși limitele în care atacarea a fost dedusă de părți în judecată acolo și tot odată este urmarea și a principiului celor două grade de jurisdicțiune.

Inadmisibilitatea însă a unei cereri noi în apel este de interes privat, pentru ca partea contra căreia se face o astfel de cerere să nu fie lipsită de beneficiul primului grad de jurisdicțiune. Deci se poate renunța sau acoperi această neregularitate de formă la

instanța de fond, astfel că cesțiunea nu se mai poate propune pentru prima oară înaintea casației. (Cas. I, deciziunea No. 219 din 26 Mai 1920, prin care s'a respins recursul contra Deciziei No. 82/919 a Curții de apel Galați s. II).

Recurent: Abram Goldah, { Părțile necitate conform proce-
Intimat: Hers Buchbinder { duri civile rusești.

Codul de procedură civilă rus. — Martorii. — Modul cum trebuiesc audiați. — Audiere fără depunerea jurământului. — Acoperirea nulității.

Deși în principiu martorii trebuiesc să fie ascultați sub prestare de jurământ atât la Jud. de Ocol, cât și în apel de Tribunal, totuși nerespectarea acestei reguli nu poate atrage vre-o nulitate a depunerilor, dacă nici una din părți nu s'a opus la audierea martorilor fără jurământ. (Cas. I, deciziunea No. 223 din 28 Mai 1920, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței No. 162/919 a Trib. Chișinău S. I-a.)

Recurentă: Elena I. Dumitrăscu, prin d-nii av. Stăneulescu și Onulescu.

Intimat: Jeanne de Chantard și a., prin d-nii av. Rădoi și Ionciovici

Decretul-lege No. 1480/917. — Măsurile luate printr'insul. — Aplicabilitate cu privire la hotărârile care nu sunt definitive. — Art. 4 al decretului-lege.

Consecința logică a anulării hotărârilor prevăzute de alinaiatul final al art. 4 din decretul-lege No. 1480/917, fiind ca bunurile s'a reintre în patrimoniul celui depozitat pe nedrept, dispozițiunile acestui decret-lege se aplică nu numai hotărârilor rămase definitive, ci și celor cari erau susceptibile de reformare pe o cale ordinară de atac.

În speță, recurenta, fostă arendașă a unei moșii și refugiată în Moldova, a atacat, în termen, cu apel, hotărârea prin care sechestrul judiciar numit în timpul ocupațiunii obținuse la prima instanță rezilierea contractului său de arendă. În apel dânsa a cerut anularea hotărârii de reziliere, invocând decretul-lege No. 1480. Curtea de fond i-a respins cererea pe motiv că dispozițiunile acestui decret-lege se aplică numai hotărârilor definitive, pe când hotărârea atacată nu este definitivă, fiind apelată în termen și dânsa putându-se apăra complet în apel. (Cas. I, Deciziunea No. 263 din 21 Iunie 1920, prin care c'a casat Deciziunea No. 26/919 a Curții de apel din București s. I).

SECȚIA II

Recurent: V. le Ghaorghin, lipsă.

Plăsmuire de bilete de bancă. — Condițiuni pentru existența infracțiunii. — Art. 117 c. pen.

Legea nu cere ca un element al delictului de fals de bilete de bancă și condițiunea ca bancnotele falsificate să fi fost efectiv puse în circulație de către plăsmuitor, ci este suficient ca ele să fi fost numai falsificate, ori să fi fost oferite altora drept efecte bune.

Împrejurarea că un efect falsificat a fost sau nu primit de acela căruia îi fusese oferit, nu poate avea nici o influență asupra caracterizării delictului de fals în sine, scopul legiuitorului fiind de a considera dela început ca fals, orice efect al Tezaurului imediat ce a fost plăsmuit și aceasta tocmai pentru a garanta cât mai bine interesele Tezaurului și ale particularilor în contra introducerii unor asemenea bilete pe piață, iar nu să aștepte faptul împlinit al ajungerii lor în circulație, pentru a aplica numai atunci pedeapsa. — (Cas. II,

deciziunea penală No. 810 din 9 Iunie, 1920, prin care s'a respins recursul contra deciziunii No. 171/919 a Curții de apel Galați No. 171/919).

Recurent: Avram Silberman, prin d. av. Simionescu.

Legea sanitară. — Contravențiuni comise în București. — Competința primarului Capitalei de a sesiza justiția cu judecarea acestor contravențiuni. — Art. 31 din regulamentul legii.

Este adevărat că art. 31 din regulamentul de privighere sanitară din 1912 specifică că medicii primari vor cere chemarea în judecată a contravenienților la această lege.

Acest articol se referă însă la cazurile în cari medicii primari sunt competenți în ce privește comunele urbane și rurale, în genere, iar nu și la cazul special al orașului București, în privința căruia legea a investit pe primarul orașului cu dreptul de a primi și da curs actelor de analiză, deci și cu dreptul de a sesiza Justiția în materie de contravențiuni la legea sanitară. — (Cas. II, deciziunea penală No. 811 din 9 Iunie, 1920 prin care s'a casat, pe alte motive însă, deciziunea No. 166/919 a Curții Apel București S. I).

Regulament de competență, în afacerea privitoare pe Vasile Briha și alții.

Chirigii. — Sustragere din marfa incredințată spre transportare. — Calificarea acestei infracțiuni. — Art. 322 și 309 al. 4 c. penal.

Faptul imputat unor inculpați că în calitate de chirigii, angajați să transporte cu căruța niște marfă și-au însușit din marfa incredințată lor, a fost înglobat de legiuitor în art. 309 al. 4 cod. penal, la capitolul «despre furturi» și calificat ca atare împreună cu cazurile de deturnare făcute de birtași, hangii, Hotelieri etc., a lucrurilor lăsate lor în păstrare.

Prin urmare un asemenea fapt nu poate fi socotit ca abuz de încredere și este în competența Judecătorilor de Ocoale. (Cas. II, deciziunea penală No. 926 din 22 Iunie 1920).

SECȚIA III

Recurent: Sigmund Prager prin d. av. Alexandrache.

Intimat: { Heinrich Walter, în persoană.
{ Ministrul de finanțe, prin d. av. C. Mariagescu.

Legea măsurilor excepționale. — Lucrător mobilizat. — Dreptul la ajutor chiar când era plătit cu bucată. — Art. 18 din lege.

Legea măsurilor excepționale nefăcând nici o deosebire între leafa primită pe porțiuni periodice și cea pe bucată de lucru, este evident că prin cuvântul «leafă» din art. 18 urmează a se înțelege retribuțiunea primită de lucrător sub ori care din aceste forme, destul ca el să fi fost angajat cu plată la patronul căruia legea îi impune obligațiunea de ajutor și care a profitat în timpul cel puțin a celor doi ani anterior mobilizării, de munca lucrătorului. (Cas. III deciziunea No. 213 din 9 Iunie 1920, prin care s'a respins recursul contra sent. No. 113/920 a Trib. Ilfov s. II c. c.).

Recurent: Ion N. Popopescu, prin d-nii avocați V. Atanasovici și C. C. Brăescu.

Intimat: Ministerul de Domenii, prin d. av. G. Netter.

Funcționar aparținând Ministerului de domenii. — Deslituire. — Formalitățile cerute. — Modul cum pot fi îndeplinite. — Art. 54 legea pentru organizarea Minist. de domenii.

Dispozițiunile art. 54 din legea pentru organizarea

Ministerului de domenii, după cari un funcționar cu o vechime mai mare de 3 ani nu poate fi destituit sau pus în disponibilitatea de cât un urma unei cercetări prealabile făcute de un delegat al ministrului, fiind ascultat și funcționarul învinuit sânt satisfăcute în cazul când funcționarul a fost ascultat și cercetat cu ocaziunea anchetei făcute în contra altui funcționar, cazurile fiind în legătură. (Cas. III deciziunea No. 215 din 11 Iunie, prin care s'a respins recursul contra destituirii recurentului din postul de Consiliu agricol în Basarabia).

Recurent: Ministerul de finanțe, prin d. av. C. Marinescu.
Intimat: L. Scornide, lipsă.

Legea timbrului. — Legate particulare. — Taxe succesoriale. — Deciziunea minist. de finanțe — Cui poate fi comunicată pentru taxele succesoriale datorite de legatarii particulari. Art. 73, al. II din lege.

Potrivit art. 73, al. II din legea timbrului, executorii testamentari sunt ținuti să facă și plata taxelor datorite de legatarii particulari ai succesiunii, fiind în drept a le reține din legate.

De aici rezultă că comunicarea deciziei de impunere a ministerului de finanțe în ce privește taxele datorite fiscoi de legatarii particulari, bine și legal este făcută către executorii testamentari cari sunt mandatați legali ai moștenitorilor. (Cas. III, Decizia No. 233 din 22 Iunie 1920, prin care s'a casat sentința No. 160/919 a trib. Argeș).

Recurent: Manea Stoica prin d. av. Bentoiu.
Intimat: Ministerul de Război prin d. av. D. Răsuceanu.

Recurs în contencios. — Act de autoritate militară față de militar. — Inadmisibilitatea recursului în contencios. — Art. 5 § III literele f. și g. legea Inaltei Curți.

Din dispozițiunile art. 5 § III literele f. și g. din legea Curții de Casație rezultă că atunci când un militar se plânge contra unei dispozițiuni a autorităților militare superioare, care nu se referă la punerea sa în retragere pentru pensiuie și la regularea quantumului pensiuiei, ci la un act de autoritate militară, recursul în contencios este inadmisibil. (Cas. III, deciziunea No. 235 din 23 Iunie 1920, prin care s'a respins recursul contra actului Ministerului de Război, prin care recurentul a fost șters din controalele armatei).

BANCA MARMOROSCH, BLANK & Co. S. A. Instiinteză clientela să-și rețină din vreme casetele, de cari are nevoie pentru conservarea valorilor, prezentându-se la serviciul de casete, pus la dispozițiune în acest scop deocamdată, în orele 9 jum. a. m. — 1 p. m. în fiecare zi de lucru, iar Sâmbăta numai în orele 9 jum. — 12 a. m.

Acest serviciu este înzestrat cu cele mai moderne instalațiuni atât în ce privește siguranța cât și înlesnirea întrebuirii casetelor.

A apărut *Legea asupra taxelor de timbru și înregistrare*, cu modificările aduse prin Decretele-legi No. 1638 și 2221 bis/920, și expunerea de motive și indexul alfabetic, întocmită de D-l E. C. Decusară. Tipărită pe hârtie velină. Preț 10 lei. Depozit general la „Curierul Judiciar”.

Primim dela Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A. următoarele spre publicare:

Pentru a răspunde diferitelor întrebări ce ni se adresează, avem onoarea a aduce la cunoștința publicului că s'a adus și predat de noi Ministerului de Industrie și Comerț cantitatea de zece milioane șase sute de mii kilograme zahăr, prin urmare șase sute de mii kilograme mai mult decât am contractat cu statul.

Prețul zahărului predat a fost de 1.92 franci (un franc și nouăzeci și două centime) kilogramul.

Predarea zahărului s'a început în luna Septembrie 1919 și terminat la sfârșitul lunii trecute.

Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A.

Sub presă în Editura Curierului Judiciar: *Legile referitoare la Procedura penală ungară rămase în vigoare în Transilvania, Banat etc. cuprinzând: legea despre procedură penală cu toate modificările și completările ulterioare, legea despre Curțile cu jurați, legea penală referitoare la infracțiuni minore și regulamentul privind la procedura pentru contravențiunile la monopoluri, traduse de D-nii: Romul Pop, Președinte la Curtea de Apel Tg. Mureș și Vl. Mavrodineanu, consilier la acea curte, fost Prim-procuror și președinte de Tribunal în vechiul regat.*

Lucrarea va cuprinde 20 coate tipar, format mare. Prețul cu care se va pune în vânzare e 40 lei. Pentru cei cari se vor înscrie ca abonați și vor achita anticipat, vor plăti numai 35 lei.

Abonamentele se primesc pe listele ce s'au trimis și la București la „Curierul Judiciar” prin mandat poștal.

Amatorii să se grăbească a se înscrie, căci din cauza scumpirii hârtiei se tipărește un număr restrâns de volume.

Rugăm cu insistență pe onorații noștri abonați a trimite prin mandat poștal plata abonamentelor datorate, pe adresa d-lui Codreanu, la ziar, sau să plătească incasatorilor noștri D. Niculescu pentru provincie și C. Petculescu pentru capitală, singurii împuterniciți a încasa sume și libera chitanțe din registrul cu matcă prevăzut cu stampila ziarului. Pentru BUCOVINA a bine voit a primi reprezentanța d-l Dr. OCTAVIAN SCALAT, avocat din Cernăuți; iar pentru circumscripția Curței de Apel TG. MUREȘ (Ardeal) a binevoit a primi însărcinarea cu totul în mod onorific, distinsul nostru colaborator VL. MAVRODINEANU, consilier la acea curte, cari sunt autorizați a primi publicațiuni, anunțuri și abonamente și a încasa sumele cuvenite, eliberând chitanțe descărcătoare din registrul prevăzut cu stampila ziarului „Curierul Judiciar”. Rugăm a li se da tot concursul

CURIERUL JUDICIAR

TIPOGRAFIA SOC. ANON.

„CURIERUL JUDICIAR”

PROCURANDU-ȘI TOATE MAȘINILE
ȘI MATERIALELE NECESARE INDUSTRII GRAFICE
EXECUTĂ ÎN CONDIȚIUNI IREPROȘABILE
TOATE LUCRĂRILE ATINGĂTOARE DE BRANȘA
TIPARULUI PRECUM:

CĂRȚI DE ORICE FEL, REGISTRE, IMPRIMATE
DE BIUROU, ETC.

BUCUREȘTI, RAHOVEI, 5 (lângă Palatul Justiției)